Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami obsega:
- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94 z dne 14. 10. 1994),
- Zakon o materialni dolžnosti – ZMatD (Uradni list RS, št. 87/01 z dne 8. 11. 2001),
- Zakon o varstvu okolja – ZVO-1 (Uradni list RS, št. 41/04 z dne 22. 4. 2004),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami – ZVNDN-A (Uradni list RS, št. 28/06 z dne 17. 3. 2006),
- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami – uradno prečiščeno besedilo – ZVNDN-UPB1 (Uradni list RS, št. 51/06 z dne 18. 5. 2006),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami – ZVNDN-B (Uradni list RS, št. 97/10 z dne 3. 12. 2010),
- Zakon o nevladnih organizacijah – ZNOrg (Uradni list RS, št. 21/18 z dne 30. 3. 2018).

Z A K O N
o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN)

(neuradno prečiščeno besedilo št. 6)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(namen zakona)

(1) Ta zakon ureja varstvo ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljnjem besedilu: varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami).

(2) Cilj varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je zmanjšanje števila nesreč ter preprečitev oziroma zmanjšanje žrtev in drugih posledic teh nesreč.

(3) Država, občine in druge samoupravne lokalne skupnosti (v nadaljnjem besedilu: lokalne skupnosti) organizirajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami kot enoten in celovit sistem v državi.

(4) Sistem varstva iz prejšnjega odstavka obsega programiranje, načrtovanje, organiziranje, izvajanje, nadzor, financiranje ukrepov ter dejavnosti za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(5) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo naslednje direktive Evropske skupnosti:
- Direktiva Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu (UL L št. 183 z dne 29. 6. 1989);
- Direktiva Sveta 89/618/EURATOM z dne 27. novembra 1989 o obveščanju prebivalstva o ukrepih zdravstvenega varstva, ki jih je treba sprejeti, in o pravilih ravnanja v primeru radiološkega izrednega dogodka (UL L št. 357 z dne 7. 12. 1989);

- Direktiva Sveta 96/29/EURATOM z dne 13. maja 1996 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja (UL L št. 159 z dne 29. 6. 1996);
- Direktiva Sveta 96/82/ES z dne 9. decembra 1996 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi (UL L št. 10 z dne 14. 1. 1997).

2. člen
(temeljne naloge sistema)

(1) Temeljne naloge sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami po tem zakonu so:
- odkrivanje, spremljanje ter preučevanje nevarnosti naravnih in drugih nesreč;
- preprečevanje naravnih in drugih nesreč;
- obveščanje, opozarjanje in alarmiranje o pretečih nevarnostih ter dajanje napotkov za zaščito, reševanje in pomoč;
- izobraževanje in usposabljanje za zaščito, reševanje in pomoč;
- organiziranje Civilne zaščite ter vzpostavitev in vzdrževanje drugih oblik pripravljenosti za zaščito, reševanje in pomoč;
- samozaščita, samopomoč in vzajemna pomoč (v nadaljnjem besedilu: osebna in vzajemna zaščita);
- mobilizacija ter aktiviranje sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč;
- odrejanje in izvajanje zaščitnih ukrepov;
- reševanje in pomoč;
- odpravljanje posledic naravnih in drugih nesreč, do zagotovitve osnovnih pogojev za življenje;
- ocenjevanje škode, ki jo povzročijo naravne in druge nesreče;
- mednarodno sodelovanje pri izvajanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- nadzor nad izvajanjem predpisov o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- pomoč drugim državam ob naravnih in drugih nesrečah.

3. člen
(Civilna zaščita)

Civilna zaščita je namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Civilna zaščita obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč.

4. člen
(obveščanje o nevarnostih)

Vsakdo mora obvestiti najbližji center za obveščanje ali policijo o vsaki nevarnosti naravne ali druge nesreče takoj, ko jo je opazil ali je zanjo izvedel.

5. člen
(zagotavljanje varstva)

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami zagotavljajo v okviru svojih pristojnosti oziroma pravic in dolžnosti:
- državljani in drugi prebivalci Republike Slovenije kot posamezniki (v nadaljnjem besedilu: prebivalci);

- prebivalci, prostovoljno organizirani v društva, strokovna združenja ter druge nevladne organizacije (v nadaljnjem besedilu: društva in druge nevladne organizacije), ki opravljajo dejavnost, pomembno za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- javne reševalne službe;
- gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije;
- lokalne skupnosti in
- država.

6. člen
(uresničevanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter mednarodno sodelovanje)

(1) Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami se uresničuje kot enoten podsistem nacionalne varnosti države, ki je usklajen in povezan z drugimi podsistemi nacionalne varnosti na ravni lokalne oziroma širše samoupravne skupnosti, regije in države.

(2) Država uresničuje varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami tudi z aktivno vlogo v mednarodnih organizacijah na podlagi mednarodnih pogodb, predvsem z medsebojnim obveščanjem o nevarnostih in posledicah naravnih in drugih nesreč ter medsebojno pomočjo ob nesrečah.

(3) Država razvija mednarodno sodelovanje pri izvajanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami tudi s sklepanjem mednarodnih pogodb z drugimi, zlasti s sosednjimi državami, obveščanjem drugih držav o nevarnostih ter posledicah naravnih in drugih nesreč ter nudenjem pomoči ob nesrečah.

7. člen
(spoštovanje mednarodnega prava)

(1) Vse oblike varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami temeljijo in se izvajajo v skladu z načeli mednarodnega humanitarnega prava in mednarodnega prava o varstvu ljudi, živali, kulturne dediščine in okolja pred škodljivimi vplivi naravnih in drugih nesreč ter sprejetimi mednarodnimi obveznostmi.

(2) Civilna zaščita ter druge dejavnosti varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so humanitarne in nevojaške narave.

8. člen
(pomen pojmov)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Nesreča je dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstva ne zadostujejo.
2. Naravne nesreče so potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, žled, pozeba, suša, požar v naravnem okolju, množični pojav nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni in druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile. Za naravno nesrečo se štejejo tudi neugodne vremenske razmere po predpisih o kmetijstvu in odpravi posledic naravnih nesreč, ki jih povzročijo žled, pozeba, suša, neurje, toča ali živalske in rastlinske bolezni ter rastlinski škodljivci.

3. Druge nesreče so nesreče v cestnem, železniškem in zračnem prometu, požar, rudniška nesreča, porušitev jezu, nesreče, ki jih povzročijo aktivnosti na morju, jedrska nesreča in druge ekološke ter industrijske nesreče, ki jih povzroči človek s svojo dejavnostjo in ravnanjem, pa tudi vojna, izredno stanje, uporaba orožij ali sredstev za množično uničevanje ter teroristični napadi s klasičnimi sredstvi in druge oblike množičnega nasilja.

3.a Krizne razmere so razmere v regionalnem ali širšem varnostnem okolju, ki jih ni mogoče obvladovati z običajnimi sredstvi in ukrepi, v katerih so zaradi vojaških, ekonomskih, socialnih in drugih razlogov ogrožene temeljne družbene vrednote in ki se lahko razširijo tudi čezmejno oziroma neposredno ogrozijo druge države, če z zakonom ni določeno drugače.

3.b Ekološka nesreča je tudi okoljska nesreča po predpisih o varstvu okolja, ki jo povzroči nenadzorovan ali nepredviden dogodek, ki je nastal zaradi posega v okolje in ki posledično ogrozi življenje ali zdravje ljudi oziroma kakovost okolja.

4. Industrijska nesreča je dogodek, ki je ušel nadzoru pri opravljanju dejavnosti ali upravljanju s sredstvi za delo ter ravnanju z nevarnimi snovmi, nafto in njenimi derivati ter energetskimi plini med proizvodnjo, predelavo, uporabo, skladiščenjem, pretovarjanjem, prevozom ali odstranjevanjem, katerega posledica je ogrožanje življenja ali zdravja ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja.

4.a Industrijska nesreča je tudi večja nesreča po predpisih o varstvu okolja, ko pri okoljski nesreči pride do večje emisije, požara ali eksplozije, pri čemer je prisotna ena ali več nevarnih snovi.

5. Nevarna snov je vsaka snov v trdnem, plinastem ali tekočem stanju, ki v primeru, če nenadzorovano prodre v okolje, neposredno ogrozi življenje ali zdravje ljudi in živali oziroma povzroči uničenje ali škodo na premoženju ter ima škodljive vplive na okolje. Nevarne snovi so predvsem tiste, ki so strupene, karcinogene, jedke, oksidacijske in dražljive, radioaktivne, kužne, eksplozivne, lahko vnetljive ali povzročajo vžig v stiku z drugimi snovmi.

6. Nevarnost nesreče je verjetnost, da se bo zgodila nesreča in prizadela oziroma ogrozila življenje ali zdravje ljudi in živali ter povzročila uničenje ali škodo na premoženju, kulturni dediščini in okolju.

7. Ogroženost je resnična ali občutena izpostavljenost ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja nevarnostim naravnih in drugih nesreč.

8. Stopnja ogroženosti je pričakovan obseg škode in drugih posledic naravne ali druge nesreče.

9. Škoda, ki jo povzroči naravna ali druga nesreča, obsega neposredno škodo, stroške intervencij in ukrepov, s katerimi se prepreči povečevanje škodljivih posledic nesreče.

10. Preventivni ukrepi so vsi ukrepi, s katerimi se prepreči nevarnost nastanka nesreče, oziroma ukrepi, s katerimi se zmanjša škodljive posledice nesreče.

11. Okolje je predvsem bivalno, delovno in naravno okolje, ki neposredno vpliva na človeka.

12. Kulturna dediščina so stavbe in njihovi deli, naprave, zemljišča, naselja ali njihovi posamezni deli, oblikovne in vegetacijske oblike narave, ki jih je ustvaril človek, kulturna in zgodovinska krajina (nepremična kulturna dediščina), premični predmeti in njihove zbirke (premična kulturna dediščina), ki imajo za državo kulturno vrednost.

13. Mobilizacija obsega postopke in aktivnosti, s katerimi Civilna zaščita in druge sile za zaščito, reševanje in pomoč preidejo v stanje pripravljenosti za izvajanje nalog v vojnem ali izrednem stanju.

14. Aktiviranje obsega postopke in aktivnosti, s katerimi se sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč vpokličejo in organizirano vključijo v izvajanje zaščite, reševanja in pomoči.

14.a Alarmiranje obsega postopke in aktivnosti, s katerimi se opozarja prebivalstvo, lokalne skupnosti, državne organe, gospodarske družbe, zavode in druge organizacije na nevarnost naravne ali druge nesreče in prenehanje nevarnosti s pomočjo zvočnih signalov in v skladu s predpisi izvaja tudi aktiviranje določenih enot, služb in operativnih sestav za zaščito, reševanje in pomoč.

15. Sile za zaščito, reševanje in pomoč so razpoložljive zmogljivosti gospodarskih družb, zavodov ali drugih organizacij, lokalnih skupnosti in države, ki so namenjene zaščiti, reševanju in pomoči ob naravni ali drugi nesreči.

15.a Operativna sestava je organizirana skupina reševalcev, ki so usposobljeni za enake ali različne naloge, ustrezno opremljeni in pod enotnim vodstvom. Operativna sestava je lahko stalna oblika organiziranosti ali sestava, organizirana, popolnjena in usposobljena le za določene naloge zaščite, reševanja in pomoči.

16. Sredstva za zaščito, reševanje in pomoč obsegajo zaščitno ter reševalno opremo in orodje, zaklonišča in druge zaščitne objekte, objekte in opremo za usposabljanje, skladišča, prevozna sredstva, telekomunikacijske in alarmne naprave ter material, ki se namensko uporablja za zaščito, reševanje in pomoč ali je predviden za ta namen.
17. Zaščitna in reševalna oprema ter orodje so sredstva, izdelana v skladu s predpisanimi standardi in praviloma tipizirana, za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci pri zaščiti, reševanju in pomoči.
18. Sredstva pomoči so živila, pitna voda, obleka, obutev, zdravila in drugi predmeti oziroma sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi ogroženemu in prizadetemu prebivalstvu kot pomoč za lajšanje posledic naravne in druge nesreče.
19. Ocena ogroženosti je kakovostna in količinska analiza naravnih ter drugih danosti za nastanek naravne in druge nesreče, z oceno možnega poteka in posledic nesreče, s predlagano stopnjo zaščite pred nevarnostmi ter predlogom preventivnih in drugih ukrepov za zaščito, reševanje in pomoč.
20. Načrt zaščite in reševanja je na podlagi ocene ogroženosti in spoznanj stroke razdelana zamisel zaščite, reševanja in pomoči ob določeni naravni ali drugi nesreči.
21. Povzročitelj nesreče je vsaka fizična ali pravna oseba, ki zaradi nepravilnega ravnanja ali opustitve povzroči nesrečo oziroma je zanjo objektivno odgovorna.

21.a Neznani povzročitelj nesreče je fizična ali pravna oseba, ki povzroči nesrečo, pa pristojnemu organu v času izvajanja nalog zaščite, reševanja in pomoči ni znana.

22. Poškodovanci in bolniki so vse poškodovane, ranjene ali bolne civilne in vojaške osebe, ne glede na spol, starost in državljanstvo.
23. Zaščita obsega organizacijske, tehnične in druge ukrepe ter uporabo tehničnih in drugih sredstev za neposredno osebno in skupinsko zaščito ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja pred posledicami naravne in druge nesreče.
24. Reševanje obsega ukrepe in postopke za reševanje ljudi, katerih življenje ali zdravje je ogroženo, reševanje živali, premoženja ter kulturne dediščine pred posledicami naravne in druge nesreče.
25. Pomoč obsega ukrepe in storitve strokovnjakov, reševalnih enot in služb, uporabo zaščitne in reševalne opreme ter sredstev pomoči.
26. Prva pomoč je prva oskrba poškodovancev in bolnikov, ki so zaradi naravne in druge nesreče v življenjski nevarnosti ali v nevarnosti za svoje zdravje, in se opravlja zunaj zdravstvenih ustanov, skupaj z reševanjem na kraju samem.
27. Osnovni pogoji za življenje ob naravni in drugi nesreči so nujna zdravstvena oskrba ljudi in živali, nastanitev in oskrba ogroženih s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami, oskrba z električno energijo, zagotovitev nujnih prometnih povezav in delovanja komunalne infrastrukture, zagotovitev in zaščita nujne živinske krme ter zaščita kulturne dediščine.
28. Regija je geografsko, urbano ali kako drugače povezano območje dveh ali več lokalnih skupnosti, ki z vidika varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami predstavlja celoto.
29. Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja je javni uslužbenec, ki poklicno opravlja delo na področju zaščite in reševanja v lokalni skupnosti, v širši samoupravni skupnosti oziroma v državnem organu, ter javni uslužbenec, zaposlen v inšpektoratu, pristojnem za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.
30. Zaklonišče je del objekta ali objekt, ki je zgrajen in opremljen s filtroventilacijskimi napravami in bivalno opremo, ki omogoča praviloma nekajdnevno bivanje in zaščito pred delovanjem bojnih sredstev ter radiološko, kemijsko in biološko zaščito.

31. Zaklonilnik je praviloma preurejen prostor ali začasni objekt, zgrajen kot pokrit rov, ki omogoča zaščito pred neposrednim delovanjem bojnih sredstev.

9. člen
(načelo pravice do varstva)

(1) Vsakdo ima pravico do varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2) Ob naravni in drugi nesreči imata zaščita ter reševanje človeških življenj prednost pred vsemi drugimi zaščitnimi in reševalnimi aktivnostmi.

10. člen
(načelo pomoči)

Ob naravni in drugi nesreči je vsakdo dolžan pomagati po svojih močeh in sposobnostih.

11. člen
(načelo javnosti)

(1) Podatki o nevarnostih ter o dejavnostih državnih organov, lokalnih skupnosti in drugih izvajalcev nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so javni.

(2) Država in lokalna skupnost morata zagotoviti, da je prebivalstvo na območju, ki bi ga lahko prizadela naravna ali druga nesreča, obveščeno o nevarnostih.

12. člen
(načelo preventive)

Država in lokalna skupnost pri zagotavljanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v skladu s svojimi pristojnostmi, prednostno organizirata izvajanje preventivnih ukrepov.

13. člen
(načelo odgovornosti)

Vsaka fizična in pravna oseba je v skladu z zakonom odgovorna za izvajanje ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

14. člen
(načelo postopnosti pri uporabi sil in sredstev)

(1) Lokalna skupnost uporabi za zaščito, reševanje in pomoč ob naravni ali drugi nesreči najprej svoje sile in sredstva.

(2) V primerih, ko zaradi velikega obsega nesreče oziroma ogroženosti, sile in sredstva lokalne skupnosti niso zadostna ali niso zagotovljena med sosednjimi lokalnimi skupnostmi, država zagotavlja uporabo sil in sredstev iz širšega območja.

(3) Vojsko in obrambna sredstva je mogoče uporabiti za zaščito, reševanje in pomoč, če razpoložljive sile in sredstva ne zadoščajo za nujno reševanje ter pomoč in če vojska ni nujno potrebna pri opravljanju obrambnih nalog.

II. DOLŽNOSTI IN PRAVICE DRŽAVLJANOV

15. člen
(dolžnosti državljanov)

Pri varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami morajo državljani:
- sodelovati v Civilni zaščiti;
- dajati materialna sredstva (v nadaljnjem besedilu: materialna dolžnost);
- se usposabljati ter pripravljati za osebno in vzajemno zaščito ter za izvajanje predpisanih zaščitnih ukrepov.

16. člen
(pomoč v življenjski nevarnosti)

(1) Vsakdo mora osebi, ki je v življenjski nevarnosti ali ji preti nevarnost za zdravje, priskočiti na pomoč, če s tem ne ogrozi svojega življenja ali zdravja.

(2) Če posameznik ni zmožen nuditi pomoči, mora o tem takoj obvestiti ustrezno reševalno službo ali center za obveščanje ali na drug način poskrbeti za pomoč.

17. člen
(sodelovanje v Civilni zaščiti)

(1) Državljan Republike Slovenije je obveznik Civilne zaščite, če ni razporejen k opravljanju vojaške dolžnosti ali k opravljanju delovne dolžnosti pod pogoji, določenimi s predpisi.

(2) Dolžnost sodelovanja v Civilni zaščiti se začne z 18. letom in traja do 63. leta (moški) oziroma 55. leta (ženske) starosti.

18. člen
(prostovoljno sodelovanje)

(1) V Civilni zaščiti lahko prostovoljno sodelujejo:
- moški in ženske, ki so stari najmanj 15 let;
- matere in samohranilci, z otrokom, ki še ni dopolnil 15 let starosti;
- moški in ženske, katerim je prenehala dolžnost iz prejšnjega člena.

(2) Osebe, ki prostovoljno sodelujejo v Civilni zaščiti, imajo pravice in dolžnosti kot drugi pripadniki Civilne zaščite.

19. člen
(razporejanje)

(1) V Civilno zaščito državljana razporedi upravni organ, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljnjem besedilu: upravni organ).

(2) Državljan, ki je razporejen v Civilno zaščito (v nadaljnjem besedilu: pripadnik Civilne zaščite), dobi osebno izkaznico pripadnika Civilne zaščite.

(3) Pripadnik Civilne zaščite in državljan, ki mu je s tem zakonom priznan status pripadnika Civilne zaščite, svoj status izkazuje z nošenjem oznake pripadnosti Civilni zaščiti Republike Slovenije, uniforme Civilne zaščite Republike Slovenije in osebno izkaznico pripadnika Civilne zaščite. Državljan, ki prostovoljno in nepoklicno opravlja naloge zaščite, reševanja in pomoči v enotah, službah in drugih operativnih sestavah društev in nevladnih organizacij, ki imajo po tem zakonu pravice in dolžnosti, kot jih imajo pripadniki Civilne zaščite, svoj status izkazuje pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v drugih državah ter v izrednem in vojnem stanju z osebno izkaznico pripadnika Civilne zaščite ter nošenjem oznake pripadnosti Civilni zaščiti Republike Slovenije. Z osebno izkaznico pripadnika Civilne zaščite se izkazuje tudi javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči.

19.a člen
(pogodba o službi v Civilni zaščiti)

(1) S pripadniki Civilne zaščite, ki so razporejeni v enote, ki morajo vzdrževati stalno pripravljenost oziroma so namenjene za opravljanje specializiranih visoko strokovnih nalog, posebej nevarnih nalog ali za pomoč pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči na območju regij, države ali izven države pri nudenju pomoči drugim državam oziroma izvajanju mednarodnih obveznosti države, se lahko sklene pogodba o službi v Civilni zaščiti. Pogodba o službi v Civilni zaščiti se lahko sklene tudi za opravljanje določenih dolžnosti v organih vodenja ter drugih enotah in službah Civilne zaščite. Pogodba o službi v Civilni zaščiti se sklene neposredno, lahko pa tudi na podlagi predhodnega javnega razpisa organa, pristojnega za organiziranje določenega organa vodenja, enote ali službe Civilne zaščite. Pogodbe o službi v Civilni zaščiti praviloma ne morejo skleniti policisti in pripadniki Slovenske vojske. Pogodbo o službi v Civilni zaščiti se lahko sklene s pripadnikom Civilne zaščite, ki ni bil pravnomočno obsojen zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti ali ni bil obsojen na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev oziroma zoper katerega ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.

(2) Pogodba o službi v Civilni zaščiti se lahko sklene za določen čas oziroma za toliko časa, kolikor je pripadnik Civilne zaščite razporejen v določen organ, enoto ali službo, praviloma pa najmanj za pet let. Pogodba o službi v Civilni zaščiti se lahko sklene tudi z državljanom, ki izpolnjuje predpisane pogoje za sodelovanje v Civilni zaščiti, za delovanje pri nudenju pomoči ob naravnih in drugih nesrečah v drugih državah oziroma pri izvajanju mednarodnih obveznosti države.

(3) Obstoječe delovno razmerje pripadnika Civilne zaščite, ki je sklenil pogodbo o službi v Civilni zaščiti in je bil pozvan ali napoten na opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči, v času opravljanja teh nalog miruje. Delodajalec je pripadnika Civilne zaščite dolžan po izteku pogodbe o službi v Civilni zaščiti oziroma prenehanju opravljanja nalog zaščite, reševanja in pomoči vzeti nazaj na delo. Pripadnik Civilne zaščite se mora vrniti nazaj na delo najkasneje v petih dneh po izteku pogodbe o službi v Civilni zaščiti oziroma prenehanju opravljanja nalog zaščite, reševanja in pomoči. Pogodba o službi v Civilni zaščiti je poseben način razporejanja in izvajanja državljanske dolžnosti na področju zaščite in reševanja.

(4) V pogodbah o službi v Civilni zaščiti se določijo obveznosti pripadnika Civilne zaščite, zlasti v zvezi s pripravljenostjo, usposabljanjem, opravljanjem nalog zaščite, reševanja in pomoči, plačilom v času opravljanja teh nalog oziroma med usposabljanjem,

plačilom za pripravljenost, prejemki ter drugimi pravicami in obveznostmi pripadnika, v višini in pod pogoji, ki jih določi Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada).

(5) Pripadnik Civilne zaščite, ki pogodbo o službi v Civilni zaščiti enostransko odpove pred iztekom roka, za katerega je bila sklenjena, vendar ne zaradi zdravstvenih razlogov, je dolžan vrniti prejeta plačila za pripravljenost in stroške usposabljanja v zadnjih 12 mesecih. Pogodbo o službi v Civilni zaščiti pred iztekom roka, za katerega je bila sklenjena, lahko prekine pristojni organ v primeru, če je bila enota, služba ali operativna sestava, za katero je bila sklenjena, ukinjena, če so bile naloge zaščite, reševanja in pomoči predčasno opravljene oziroma če pripadnik preneha izpolnjevati pogoje za službo v Civilni zaščiti.

(6) Pripadniku Civilne zaščite, ki pogodbo o službi v Civilni zaščiti odpove, vendar ne zaradi zdravstvenih razlogov, med naravno ali drugo nesrečo, med izrednim ali vojnim stanjem oziroma med opravljanjem nalog zaščite, reševanja in pomoči v drugi državi, pogodba preneha z dnem vzpostavitve osnovnih pogojev za življenje oziroma z dnem prenehanja izrednega ali vojnega stanja oziroma z dnem vrnitve iz druge države po opravljenih nalogah zaščite, reševanja in pomoči. Če pripadnik Civilne zaščite neupravičeno preneha opravljati naloge zaščite, reševanja in pomoči pred iztekom pogodbe o službi v Civilni zaščiti, je dolžan vrniti prejeta plačila in stroške, določene v prejšnjem odstavku, v času dejanskega opravljanja nalog zaščite, reševanja in pomoči pa ima pravico do ene tretjine plačila, dogovorjenega s pogodbo o službi v Civilni zaščiti.

(7) Plača pripadnika Civilne zaščite med izvajanjem pomoči ob naravnih in drugih nesrečah v drugih državah oziroma pri izvajanju drugih mednarodnih obveznosti države se določi s smiselno uporabo predpisov, ki veljajo za plače pripadnikov Slovenske vojske pri izvrševanju obveznosti v mirovnih operacijah.

(8) Določbe tega člena glede plačil, delovnega razmerja in drugih pravic se smiselno uporabljajo tudi za pripadnike Civilne zaščite, ki so vpoklicani v aktivno službo.

19.b člen
(status javnih uslužbencev na področju zaščite in reševanja)

(1) Status pripadnika Civilne zaščite po tem zakonu ima med usposabljanjem in opravljanjem nalog zaščite, reševanja in pomoči ter med izrednim in vojnim stanjem tudi javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja v pristojnem organu lokalne skupnosti, širše samoupravne skupnosti oziroma v državnem organu.

(2) Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja iz prejšnjega odstavka se ne razporeja na obrambne dolžnosti in nadaljuje s svojim delom tudi v izrednem ali vojnem stanju. Poleg pravic in dolžnosti pripadnika Civilne zaščite ima pri tem tudi pravice državljana, ki je razporejen na delovno dolžnost, če te niso v nasprotju s pravicami in dolžnostmi pripadnikov Civilne zaščite, določenimi s tem zakonom.

(3) Status pripadnika Civilne zaščite po tem zakonu ima med usposabljanjem in opravljanjem nalog zaščite, reševanja in pomoči v drugi državi oziroma pri izvrševanju mednarodnih obveznostih države ter med izrednim in vojnim stanjem tudi delavec, ki poklicno opravlja operativne naloge gasilstva ali druge reševalne službe, pa mu mednarodnopravno varstvo ni zagotovljeno na drug način.

20. člen
(pogoji za razporejanje)

(1) V Civilno zaščito se razporejajo državljani, ki imajo splošno delovno sposobnost. Psihofizična in zdravstvena sposobnost se ugotavljata pred razporeditvijo le za določene, posebej nevarne naloge zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom oziroma v primeru, če to zahteva državljan, ki se razporeja v Civilno zaščito.

(2) V Civilno zaščito ne morejo biti razporejeni:
- državljani, ki psihofizično in zdravstveno niso sposobni za delo pri zaščiti, reševanju in pomoči;
- nosečnice, matere in samohranilci, z otrokom, ki še ni dopolnil 15 let starosti.

(3) Minister, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljnjem besedilu: minister), predpiše kriterije in način ugotavljanja psihofizičnih in zdravstvenih sposobnosti državljanov za opravljanje nalog v Civilni zaščiti v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje. Minister določi tudi posebej nevarne naloge zaščite in reševanja, za katere se ugotavlja psihofizična in zdravstvena sposobnost pred razporeditvijo.

21. člen
(pravice prostovoljcev)

(1) Državljanov, ki prostovoljno in nepoklicno opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči, organizirani v enote, službe in druge operativne sestave društev in drugih nevladnih organizacij (gasilska društva, organizacije Rdečega križa, Gorska reševalna služba, jamarska društva, potapljaška društva, kinološka društva, taborniške in skavtske organizacije, klubi radioamaterjev in drugi) na podlagi načrtov zaščite in reševanja, se ne razporeja na dolžnosti v obrambi ali v Civilni zaščiti, če opravljajo v enotah, službah in drugih operativnih sestavah naloge, ki jih glede na predpisane pogoje in usposobljenost ne morejo opravljati drugi člani.

(2) Državljani iz prejšnjega odstavka imajo enake pravice in dolžnosti, kot jih imajo pripadniki Civilne zaščite, če ni z zakonom določeno drugače.

(3) Državljani iz prvega odstavka tega člena morajo izpolnjevati pogoje, ki so s tem zakonom določeni za sodelovanje v Civilni zaščiti.

(4) Enote, službe in druge operativne sestave iz prvega odstavka tega člena opravljajo v vojnem stanju skupaj s Civilno zaščito naloge zaščite, reševanja in pomoči, katerih opravljanje je varovano z Ženevskimi konvencijami.

(5) Prostovoljna gasilska društva in njihove zveze, postaje gorske reševalne službe in njihova zveza, jamarska društva in njihova zveza, potapljaška društva in njihova zveza, kinološka društva in njihova zveza, društva vodnikov reševalnih psov in njihova zveza, taborniška in skavtska društva in njihove zveze, Rdeči križ Slovenije in območna združenja, radioamaterska društva in njihova zveza, Planinska zveza Slovenije in določena planinska društva, Združenje slovenskih poklicnih gasilcev in druga društva, ki v skladu s prvim odstavkom tega člena organizirajo enote, službe in druge operativne sestave za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ali izvajajo druge naloge v skladu s tem zakonom, opravljajo humanitarno dejavnost in delujejo v javnem interesu. Status delovanja v javnem interesu za nevladne organizacije, ki niso vključene v prejšnji stavek, pa opravljajo določene naloge zaščite, reševanja in pomoči v skladu z načrti zaščite in reševanja, ugotavlja Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje tako, da upošteva, ali te nevladne organizacije opravljajo podobne dejavnosti kot nevladne organizacije iz prejšnjega stavka ter v skladu z zakonom, ki ureja status nevladne organizacije v javnem interesu.

22. člen
(dolžnost usposabljanja)

Pripadnik Civilne zaščite se mora usposabljati za opravljanje nalog v skladu s predpisi.

23. člen
(vpoklic)

Pripadnik Civilne zaščite je lahko vpoklican:
- na zbor zaradi razporeditve;
- k uvajalnemu, temeljnemu in dopolnilnemu usposabljanju;
- na vaje in druge oblike praktičnega usposabljanja;
- zaradi vročitve ali vrnitve opreme in sredstev, ki jih je prejel kot pripadnik Civilne zaščite;
- k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči ter odpravljanju posledic naravne ali druge nesreče.

23.a člen
(aktiviranje pripadnikov Civilne zaščite med delom)

(1) Pripadnik Civilne zaščite ali državljan, ki prostovoljno sodeluje pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom, je lahko pozvan k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči s pozivom preko tehničnih sredstev ali s sireno za javno alarmiranje preko pristojnega centra za obveščanje, ali s pisnim pozivom organa lokalne skupnosti oziroma državnega organa, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. V primeru, da je bil poziv dan s tehničnimi sredstvi, mora pristojni organ lokalne skupnosti ali državni organ, ki je pripadnika ali državljana pozval k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, izdati tudi pisno potrdilo o odsotnosti z dela pripadnika Civilne zaščite ali državljana, ki prostovoljno sodeluje pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom, na podlagi katerega delodajalec opraviči njegovo odsotnost z dela.

(2) Delodajalec je dolžan omogočiti opravičeno odsotnost z dela v skladu s splošnimi predpisi o delovnih razmerjih pripadniku Civilne zaščite oziroma državljanu, ki prostovoljno sodeluje pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom, ki je bil med delom pozvan k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči na način iz prejšnjega odstavka v skladu z načrti zaščite in reševanja oziroma načrti za mobilizacijo in aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč.

(3) Določba prejšnjega odstavka se uporablja tudi za primer odsotnosti z dela zaradi vaj ali usposabljanja, na katere je bil pisno pozvan pripadnik Civilne zaščite oziroma državljan, ki prostovoljno sodeluje pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, s strani pristojnega organa lokalne skupnosti ali državnega organa, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, v skladu s tem zakonom.

24. člen
(aktivna služba)

(1) V vojnem ali izrednem stanju je lahko pripadnik Civilne zaščite vpoklican v aktivno službo.

(2) Pripadnik Civilne zaščite lahko opravlja aktivno službo v štabih, enotah in službah Civilne zaščite, javnih službah ter v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, ki opravljajo dejavnosti, ki so pomembne za zaščito, reševanje in pomoč.

(3) Pripadnik Civilne zaščite iz prvega odstavka tega člena ima med opravljanjem aktivne službe v Civilni zaščiti pravice in dolžnosti kot državljani, ki so razporejeni na delovno dolžnost.

25. člen
(materialna dolžnost)

(1) Državljani uresničujejo materialno dolžnost z dajanjem v uporabo Civilni zaščiti vozil, strojev, opreme in drugih materialnih sredstev, zemljišč, objektov, naprav ter energetskih virov, potrebnih za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah.

(2) Materialna dolžnost se lahko naloži tudi pravnim osebam, razen za sredstva in opremo, ki je razporejena za obrambne ali varnostne potrebe in je namenjena za zdravstveno varstvo oziroma za zaščito, reševanje in pomoč v skladu s tem zakonom.

(3) Materialno dolžnost za potrebe zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah ureja poseben zakon.

26. člen
(dolžnost zglasitve)

(1) Državljan, ki je zavezan dolžnosti sodelovati v Civilni zaščiti ali materialni dolžnosti, se mora zglasiti na določenem kraju in ob določenem času oziroma predati materialno sredstvo, na podlagi poziva pristojnega organa.

(2) Če se vpoklicani ne odzove na poziv in ne opraviči svojega izostanka, lahko upravni organ, ki je izdal poziv, izda nalog za privedbo.

27. člen
(nadomestilo plače)

(1) Pripadniku Civilne zaščite med opravljanjem nalog v Civilni zaščiti, usposabljanjem in izvrševanjem materialne dolžnosti, na podlagi poziva pristojnega organa, pripada nadomestilo plače oziroma izgubljenega zaslužka za čas odsotnosti z dela zaradi opravljanja teh dolžnosti v višini in pod pogoji, ki jih določi vlada. Vlada določi merila za sklepanje pogodb o službi v Civilni zaščiti ter uredi tudi druga plačila, prejemke in povračila v zvezi z opravljanjem nalog zaščite, reševanja in pomoči. Pravico do nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka, prejemkov in povračil v skladu s tem členom imajo tudi državljani, ki prostovoljno in nepoklicno opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči v enotah, službah in drugih operativnih sestavah društev in nevladnih organizacij v skladu s tem zakonom.

(2) Nadomestilo iz prejšnjega odstavka izplača delodajalec v breme države ali lokalne skupnosti, odvisno od tega, kje je državljan razporejen v Civilno zaščito. Če je državljan razporejen v Civilno zaščito pri delodajalcu, stroški nadomestila plače bremenijo delodajalca. Delodajalec zahteva povračilo nadomestila plače z vsemi prispevki in davki, ki bremenijo plačo, od pristojnega državnega organa oziroma organa lokalne skupnosti, ki je pripadnika oziroma državljana pozval k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, po postopku določenem v predpisu iz prejšnjega odstavka.

(3) Če traja opravljanje nalog oziroma dolžnosti v Civilni zaščiti več kot štiri ure, ima pripadnik pravico do brezplačne prehrane v breme tistega, ki je pripadnika vpoklical.

(4) Delodajalec pripadnika Civilne zaščite oziroma državljana, ki v skladu s tem zakonom sodeluje pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, zaradi njegove udeležbe pri opravljanju teh nalog ne sme odpustiti, razporediti na drugo delovno mesto ali kako drugače oškodovati.

(5) Delodajalec lahko, poleg nadomestila plače in pripadajočih prispevkov ter davkov, od pristojnega državnega organa oziroma organa lokalne skupnosti, ki je pripadnika Civilne zaščite oziroma državljana, ki v skladu s tem zakonom prostovoljno sodeluje pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, pozval k opravljanju teh nalog, zahteva tudi povračilo izpada dohodka v višini 20 odstotkov nadomestila plače, vključno s pripadajočimi prispevki in davki, ki ga je izplačal za čas odsotnosti pripadnika ali državljana z dela. Pripadniku Civilne zaščite oziroma državljanu, ki je opravljal samostojno dejavnost, se nadomestilo izpada dohodka v višini 20 odstotkov obračuna od nadomestila izgubljenega zaslužka, do katerega je upravičen zaradi opravljanja nalog zaščite, reševanja in pomoči.

(6) Državni organ ali organ lokalne skupnosti lahko za pripadnike Civilne zaščite oziroma državljane, ki v skladu s tem zakonom prostovoljno sodelujejo pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v enotah, službah in drugih operativnih sestavah iz njegove pristojnosti, izdela letni program njihovega usposabljanja za zaščito in reševanje, z njim seznani njihove delodajalce in program po potrebi z delodajalci tudi uskladi.

28. člen
(varstvo pri izvrševanju dolžnosti)

(1) Poškodba ali bolezen, ki nastane med opravljanjem nalog, usposabljanjem v Civilni zaščiti ali v drugih reševalnih enotah, službah in drugih operativnih sestavah, ki jih organizirajo nevladne organizacije v skladu s tem zakonom ali med izvrševanjem materialne dolžnosti v Civilni zaščiti, se šteje kot poškodba pri delu ali poklicna bolezen po predpisih o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(2) Za poškodbo iz prejšnjega odstavka se šteje tudi poškodba, ki jo je državljan utrpel na poti z doma ali z delovnega mesta na zbirališče, oziroma pri povratku po običajni poti do doma ali delovnega mesta.

(3) Kraj in čas nastanka poškodbe ugotovi organ, ki je državljana vpoklical ali pristojni poveljnik Civilne zaščite oziroma vodja intervencije, v kateri se je državljan poškodoval.

(4) Družinski člani državljana, ki je izgubil življenje pri opravljanju nalog ali drugih dolžnosti v Civilni zaščiti, imajo po njem pravico do pokojnine ter pravico do povračila stroškov prevoza in pogrebnih stroškov, v skladu s predpisi o pokojninskem, invalidskem in zdravstvenem zavarovanju.

(5) Osnova za odmero pravic po tem členu je mesečna plača delavca v državi v zadnjem mesecu pred nastankom poškodbe, če je to za državljana ugodneje.

(6) Stroške zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter pravice iz prejšnjih odstavkov tega člena krije država oziroma lokalna skupnost, če oseba ni zavarovana na drugi podlagi.

(7) Delodajalec, pri katerem je zaposlen pripadnik Civilne zaščite oziroma državljan, ki se je poškodoval ali zbolel pri opravljanju nalog iz prvega odstavka tega člena, ima pravico do povračila nadomestila plače do 30 delovnih dni za čas nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe v posameznem primeru oziroma do največ 120 delovnih dni v

koledarskem letu, v breme pristojnega državnega organa oziroma organa lokalne skupnosti, ki je pripadnika ali državljana pozval na usposabljanje ali k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči. Delodajalec lahko zahteva povračilo nadomestila plače le v višini, kot ga je dejansko izplačal pripadniku Civilne zaščite ali državljanu med njegovo začasno nezmožnostjo za delo.

(8) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje posebej zavaruje za primer smrti, trajne izgube splošne delovne zmožnosti in prehodne nezmožnosti za delo, pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči oziroma med vajami, šolanjem ali usposabljanjem, pripadnike Civilne zaščite v organih, enotah in službah Civilne zaščite, pogodbene pripadnike Civilne zaščite ter druge pogodbene izvajalce nalog zaščite in reševanja oziroma državljane, ki prostovoljno sodelujejo pri zaščiti in reševanju v reševalnih enotah, službah in drugih operativnih sestavah, ki so v državni pristojnosti. V skladu s prejšnjim stavkom se zavarujejo tudi udeleženci usposabljanj, posvetov, seminarjev in strokovnih srečanj, ki jih organizira Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, oziroma osebe, ki opravljajo izpit, preizkus usposobljenosti ali znanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter člani izpitnih komisij, ki te izpite ali preizkuse izvajajo, ter predsedniki in člani državne in regijskih komisij za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje posebej zavaruje za primere iz prvega stavka tega odstavka tudi določeno število operativnih gasilcev in drugih reševalcev, ki jih je mogoče na podlagi državnih in regijskih načrtov zaščite in reševanja oziroma po odločitvi pristojnih organov v skladu s tem zakonom napotiti z neogroženih območij države na območje, ki ga je prizadela naravna ali druga nesreča. Državljane, ki prostovoljno opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči v reševalnih službah, ki delujejo kot javne službe za zaščito, reševanje in pomoč na območju celotne države, zavarujejo v skladu s tem odstavkom nevladne organizacije, ki jih organizirajo, sredstva za zavarovanje pa se zagotavljajo v letnih pogodbah o sofinanciranju dejavnosti takih organizacij. Določba tega odstavka se upošteva tudi pri zavarovanju pripadnikov Civilne zaščite in državljanov, ki prostovoljno sodelujejo pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v lokalnih skupnostih.

29. člen
(pravica do enkratne denarne pomoči)

(1) Državljan, ki se je pri opravljanju nalog ali izvrševanju drugih dolžnosti v Civilni zaščiti poškodoval brez svoje krivde, tako da je njegov organizem okvarjen najmanj za 20% po predpisih o vojnih invalidih, ima pravico do enkratne denarne pomoči.

(2) Do enkratne denarne pomoči iz prejšnjega odstavka je državljan upravičen tudi v primeru, kadar je njegov organizem okvarjen najmanj za 20% zaradi bolezni, ki je nastala ali pa se je poslabšala neposredno zaradi opravljanja nalog ali drugih dolžnosti v Civilni zaščiti.

(3) Do enkratne denarne pomoči iz prvega odstavka tega člena so upravičeni tudi družinski člani državljana, ki je pri opravljanju nalog ali drugih dolžnosti v Civilni zaščiti izgubil življenje.

(4) Vlada določi višino enkratne denarne pomoči, ki ne more biti nižja od 12 povprečnih plač zaposlenih v državi v zadnjih šestih mesecih, višino povračil in postopek za uveljavljanje pravic iz prejšnjega in tega člena.

30. člen
(povračilo škode)

(1) Državljan, ki je pri opravljanju nalog in drugih dolžnosti v Civilni zaščiti utrpel škodo, ima pravico do njenega povračila po splošnih predpisih.

(2) Državljan in pravna oseba, ki sta zavezana k materialni dolžnosti, imata pravico do nadomestila za uporabo sredstev, ki sta jih predala za potrebe zaščite, reševanja in pomoči ter do povračila škode, če so bila zato sredstva poškodovana ali uničena.

(3) **(prenehal veljati)**

31. člen
(odgovornost za povzročeno škodo)

(1) Država in lokalna skupnost sta odgovorni za škodo, povzročeno tretjim osebam namenoma ali zaradi velike malomarnosti pri izvajanju dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči ter pri usposabljanju in drugih službenih opravilih, ki so povezana z varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2) Državljan, ki je pri opravljanju nalog iz prejšnjega odstavka povzročil škodo namenoma ali iz velike malomarnosti, odgovarja po predpisih, ki urejajo odškodninsko odgovornost delavcev v državni upravi.

32. člen
(zbiranje in varstvo osebnih podatkov)

(1) Upravni organ zbira, obdeluje, uporablja in hrani naslednje osebne podatke:
- o pripadnikih Civilne zaščite, o javnih uslužbencih na področju zaščite in reševanja ter o državljanih, ki prostovoljno sodelujejo pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom: ime in priimek, datum in kraj rojstva, naslov stalnega in začasnega bivališča, leto rojstva otrok, podatke o usposobljenosti in znanjih, pomembnih za zaščito, reševanje in pomoč, izobrazbi, zaposlitvi, številko telefona in mobilnega telefona, elektronski naslov, enotno matično številko, davčno številko, za pripadnike Civilne zaščite pa tudi podatke o datumu zdravniškega in psihofizičnega pregleda ter zadolžitvi v Civilni zaščiti, zato da se zagotovi ažurnost priprav, možnosti za aktiviranje ter zagotavljanje pravic in obveznosti pripadnikov Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- o kandidatih za pogodbene pripadnike Civilne zaščite in o pogodbenih pripadnikih Civilne zaščite poleg podatkov iz prejšnje alineje tudi podatke, da niso bili pravnomočno obsojeni zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti ali na nepogojno zaporno kazen več kot šest mesecev oziroma, da zoper njih ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti;
- o vrsti, zmogljivostih, stanju transportnih in drugih sredstev, za katere velja materialna dolžnost ter o imenu, priimku, prebivališču oziroma zaposlitvi lastnikov in uporabnikov teh sredstev, zemljišč in objektov zaradi popolnitve štabov, enot in služb Civilne zaščite.

(2) Upravni organ vodi zbirke osebnih podatkov o pripadnikih Civilne zaščite, javnih uslužbencih na področju zaščite in reševanja, državljanih, ki prostovoljno sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči ter o obveznikih materialne dolžnosti.

(3) Upravni organ je odgovoren za varstvo osebnih podatkov iz prvega odstavka tega člena v skladu z zakonom.

33. člen

(posredovanje osebnih podatkov)

(1) Upravni organ lahko posreduje osebne podatke iz prejšnjega člena:
- pristojnemu državnemu organu in organu lokalne skupnosti na njegovo zahtevo;
- gospodarski družbi, zavodu in drugi organizaciji o pri njej razporejenih pripadnikih Civilne zaščite.

(2) Organi, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije iz prejšnjega odstavka lahko osebne podatke uporabijo le za organiziranje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu s tem zakonom in so odgovorni za njihovo varstvo v skladu z zakonom.

34. člen
(pridobivanje podatkov)

(1) Osebne podatke iz 32. in 33. člena tega zakona pridobi upravni organ iz obstoječih zbirk podatkov. Organi in službe, ki te podatke zbirajo, so jih dolžne upravnemu organu sporočiti na njegovo zahtevo.

(2) Upravni organ lahko osebne podatke v skladu s tem zakonom pridobi neposredno od pripadnikov Civilne zaščite oziroma od državljanov, ki prostovoljno sodelujejo pri opravljanju nalog zaščite, reševanje in pomoči le, če jih ni mogoče zagotoviti iz obstoječih zbirk.

(3) Osebni podatki iz 32. člena tega zakona se uničijo, ko preneha rok ali namen, za katerega so se zbirali.

(4) Vsakdo ima pravico do vpogleda v osebne podatke, ki jih v skladu s tem zakonom o njem vodi upravni organ.

(5) Upravni organ je dolžan v osmih dneh od dneva vložitve pisnega zahtevka seznaniti vsakogar z osebnimi podatki, ki jih o njem vodi.

(6) Minister podrobneje predpiše način vodenja evidence pripadnikov Civilne zaščite, razporejanje, pozivanje ter obliko in vsebino osebne izkaznice pripadnika Civilne zaščite.

35. člen
(prijava spremembe osebnih podatkov)

Pripadniki Civilne zaščite, državljani in pravne osebe, ki jim je naložena materialna dolžnost, morajo upravnemu organu sporočiti spremembo osebnih in drugih podatkov iz 32. člena tega zakona v 15 dneh po nastanku spremembe.

III. PRISTOJNOSTI

36. člen
(pristojnosti države)

V državni pristojnosti je:
- urejanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;

- načrtovanje razvojnih projektov in raziskovalne dejavnosti varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- priprava in uresničevanje nacionalnega programa in načrta varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- izdelava ocen ogroženosti ter državnih načrtov zaščite in reševanja;
- organiziranje in opremljanje državnih sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah, ki prizadenejo dve ali več lokalnih skupnosti;
- organiziranje in izvajanje opazovanja, obveščanja in alarmiranja na območju države in regij ter organiziranje in vzdrževanje enotnega sistema javnega alarmiranja;
- organiziranje in vzdrževanje elektronskih komunikacij za potrebe zaščite, reševanja in pomoči do lokalnih skupnosti ter določanje enotnega sistema elektronskih komunikacij;
- ocenjevanje škode, ki jo povzročijo naravne in druge nesreče;
- organiziranje in vzdrževanje informacijsko komunikacijskega sistema za potrebe zaščite, reševanja in pomoči, v katerega so vključene tudi občine ter organi vodenja, enote in službe ter druge operativne sestave za zaščito, reševanje in pomoč;
- pomoč pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč, da se zavaruje zdravje in življenje ljudi, premoženje, kulturna dediščina in okolje, prepreči nastajanje nadaljnje škode in zagotovi druge osnovne pogoje za življenje;
- določanje izobraževalnih programov in programov usposabljanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter izvajanje programov, ki so državnega pomena;
- inšpekcija nad izvajanjem predpisov in ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- urejanje meddržavnega in drugega mednarodnega sodelovanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

37. člen
(pristojnosti občine)

(1) Občina ureja in izvaja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami na svojem območju.

(2) V občinski pristojnosti je:
- urejanje sistema zaščite, reševanja in pomoči v občini v skladu s tem zakonom;
- spremljanje nevarnosti, obveščanje in alarmiranje prebivalstva o pretečih nevarnostih;
- zagotavljanje elektronskih komunikacij za potrebe zaščite, reševanja in pomoči v skladu z enotnim informacijsko komunikacijskim sistemom;
- načrtovanje in izvajanje zaščitnih ukrepov;
- izdelava ocen ogroženosti ter načrtov zaščite in reševanja;
- organiziranje, razvijanje ter vodenje osebne in vzajemne zaščite;
- organiziranje, vodenje in izvajanje zaščite, reševanja in pomoči na območju občine;
- določanje, organiziranje in opremljanje organov, enot in služb Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč v občini;
- zagotavljanje nujnih sredstev za začasno nastanitev v primeru naravnih in drugih nesreč;
- določanje in izvajanje programov usposabljanja občinskega pomena;
- usklajevanje načrtov in drugih priprav za zaščito, reševanje in pomoč s sosednjimi občinami in državo;
- zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ter odpravljanje posledic naravnih in drugih nesreč;
- določanje organizacij, ki so posebnega pomena za zaščito, reševanje in pomoč v občini;
- mednarodno sodelovanje na področju zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom.

(3) Občine pri opravljanju nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami sodelujejo med seboj ter lahko v ta namen združujejo sredstva in oblikujejo skupne službe za opravljanje skupnih zadev varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

38. člen
(naloge gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij)

(1) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije morajo zagotoviti pogoje in možnosti za izvajanje osebne in vzajemne zaščite delavcev ter izvajati predpisane zaščitne ukrepe.

(2) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki v delovnem procesu uporabljajo, proizvajajo, prevažajo ali skladiščijo nevarne snovi, nafto in njene derivate ter energetske pline in opravljajo dejavnost ali upravljajo s sredstvi za delo, ki predstavljajo nevarnost za nastanek nesreče, morajo izdelati oceno ogroženosti ter načrt zaščite in reševanja.

(3) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije iz prejšnjega odstavka morajo na lastne stroške vzpostaviti in vzdrževati pripravljenost za ukrepanje, organizirati potrebne sile za reševanje in pomoč, zagotoviti obveščanje in alarmiranje delavcev in okoliškega prebivalstva o nevarnostih ter sofinancirati sorazmeren del priprav lokalne skupnosti, glede na obseg in stopnjo ogroženosti, ki jo povzroča njihova dejavnost. Vrsto in obseg sorazmernega dela priprav določi lokalna skupnost v načrtih zaščite in reševanja v skladu z oceno ogroženosti.

(4) Načrte zaščite in reševanja izdelujejo oziroma izvedbo zaščitnih ukrepov ter določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči v primeru naravnih in drugih nesreč načrtujejo poleg gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij iz drugega odstavka tega člena tudi organizacije, ki opravljajo vzgojnoizobraževalno, socialno, zdravstveno ali drugo dejavnost, ki obsega tudi oskrbo ali varovanje večjega števila oseb.

(5) Vlada določi dejavnosti in sredstva za delo iz drugega odstavka tega člena ter gospodarske družbe, zavode in druge organizacije iz prejšnjega odstavka.

39. člen
(odgovornost lastnikov in uporabnikov)

(1) Lastniki upravljalci oziroma uporabniki stanovanjskih ter drugih stavb so odgovorni za izvajanje predpisanih zaščitnih ukrepov in za zagotovitev potrebnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč.

(2) Lastniki upravljalci oziroma uporabniki kulturne dediščine so odgovorni za izvajanje predpisanih zaščitnih ukrepov. Pri tem lahko zahtevajo pomoč strokovne službe za varstvo kulturne dediščine.

(3) Lastniki upravljalci oziroma uporabniki iz prvega odstavka tega člena morajo pristojnemu poverjeniku za Civilno zaščito dajati podatke o stanovanjski ali drugi stavbi ter zbirne podatke o stanovalcih in drugih uporabnikih stavb.

IV. PROGRAMIRANJE IN NAČRTOVANJE

1. Raziskovanje

40. člen
(raziskovalni in razvojni projekti)

(1) Raziskovalni in razvojni projekti varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so obvezna sestavina nacionalnega raziskovalnega programa.

(2) Ministrstvo, pristojno za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), sodeluje pri odločanju o raziskovalnih in razvojnih projektih v nacionalnem raziskovalnem programu tako, da predlaga raziskovalne in razvojne projekte s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter daje mnenje k raziskovalnim in razvojnim projektom, ki imajo pomen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(3) Ministrstvo po predhodni uskladitvi z ministrstvom, pristojnim za raziskovalno dejavnost, lahko samostojno financira raziskovalne ter razvojne projekte varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

2. Programiranje

41. člen
(nacionalni program)

(1) Z nacionalnim programom varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program) se določajo cilji, politika in strategija varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v državi za najmanj pet let.

(2) Nacionalni program obsega:
- stanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- temeljne cilje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v obdobju, ki ga obsega nacionalni program;
- razvoj opazovalnih, informacijskih, komunikacijskih, logističnih in drugih sistemov za potrebe zaščite, reševanja in pomoči;
- razvoj preventivnih dejavnosti;
- razvoj zmogljivosti ter sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- usmeritve za izobraževanje in usposabljanje;
- usmeritve za razvojno in raziskovalno delo;
- zagotavljanje finančnih in drugih sredstev.

42. člen
(letni načrt)

Naloge iz nacionalnega programa se razčlenijo v letnem načrtu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

43. člen
(programi in načrti lokalnih skupnosti)

Lokalne skupnosti sprejmejo svoje programe in načrte varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki ne smejo biti v nasprotju z nacionalnim programom.

3. Načrtovanje

44. člen
(ocena ogroženosti)

(1) Načrtovanje zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah ter v vojnem stanju mora temeljiti na ocenah ogroženosti in drugih strokovnih podlagah.

(2) Ocene ogroženosti za območje države ali del območja države za posamezne naravne in druge nesreče ter v vojnem stanju izdela Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju z drugimi ministrstvi.

(3) Ocene ogroženosti za območje občine izdela pristojni občinski organ.

(4) Minister predpiše metodologijo za izdelavo ocen ogroženosti.

45. člen
(načrti zaščite in reševanja)

(1) Zaščita, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah ter v vojnem stanju se načrtujejo z načrti zaščite in reševanja.

(2) Z načrti zaščite in reševanja se zagotavlja organizirano in usklajeno delovanje za preprečitev nesreč oziroma zmanjšanje njihovih posledic ter čim hitrejšo zagotovitev osnovnih pogojev za življenje ob nesreči.

46. člen
(nosilci načrtovanja)

(1) Državne načrte zaščite in reševanja izdela Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju z drugimi ministrstvi. Kot del državnih načrtov zaščite in reševanja se načrtujejo ukrepi in naloge po ministrstvih in dejavnostih ter pri drugih nosilcih izdelave načrtov zaščite in reševanja, s katerimi se zagotovi načrtna višja pripravljenost oziroma usklajeno izvajanje zaščite, reševanja in pomoči v skladu z odločitvami ali obveznostmi, prevzetimi v mednarodnih organizacijah z mednarodnimi pogodbami, zlasti pri odzivanju države samostojno ali v sodelovanju z drugimi državami na krizne razmere praviloma izven države.

(2) Občinske načrte zaščite in reševanja izdelajo pristojni občinski organi.

(3) Župan lahko odloči, da poleg gospodarskih družb, zavodov in organizacij iz 38. člena tega zakona načrte zaščite in reševanja izdelajo tudi druge gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije na območju občine.

(4) Načrti zaščite in reševanja morajo biti izdelani v skladu s predpisi.

(5) Nosilci izdelave načrtov zaščite in reševanje morajo sprejete načrte zaščite in reševanja javno predstaviti.

(6) Vlada podrobneje uredi vsebino ter izdelavo načrtov zaščite in reševanja.

47. člen
(izpopolnjevanje načrtov)

Načrte zaščite in reševanja je treba izpopolniti ob spremembi nevarnosti ali spremembi razpoložljivih sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč. Pri tem se morajo upoštevati nova spoznanja stroke in izkušnje, pridobljene pri ravnanju ob nesrečah.

V. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

48. člen
(sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja)

(1) Za odkrivanje ter spremljanje nevarnosti naravnih in drugih nesreč, obveščanje in alarmiranje ter vodenje in izvajanje zaščite, reševanja in pomoči, ministrstvo organizira enoten sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja.

(2) Temeljne naloge sistema iz prejšnjega odstavka so:
- zbiranje, obdelava in posredovanje podatkov, pomembnih za zaščito, reševanje in pomoč ter za izvajanje drugih nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- obveščanje in alarmiranje prebivalcev o pretečih nevarnostih ter posredovanje napotkov za osebno in vzajemno zaščito;
- obveščanje in aktiviranje izvajalcev nalog zaščite, reševanja in pomoči o nevarnostih ter posredovanje odločitev pristojnih organov vodenja za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči.

49. člen
(organizacija sistema)

(1) Sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja sestavljajo:
- opazovalno omrežje;
- centri za obveščanje;
- alarmiranje.

(2) Vlada podrobneje uredi organizacijo in delovanje sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja.

1. Opazovalno omrežje

50. člen
(opazovalno omrežje)

(1) Opazovanje, obveščanje in alarmiranje se izvaja na podlagi:
- obvestil prebivalcev in organizacij;
- opazovanj oziroma obvestil gasilcev, gorskih reševalcev, jamarjev, potapljačev, gozdarjev, lovcev, ribičev, avto-moto društev, nautičnih društev, letalskih klubov, železničarskih, cestnih in drugih gospodarskih družb, zavodov ter organizacij;
- obvestil opazovalnih in nadzornih služb, organiziranih za spremljanje meteoroloških, hidroloških, seizmoloških, radioloških, ekoloških in drugih razmer;
- opazovanj, ki jih opravljajo službe za nadzor zračnega prostora;
- mednarodne izmenjave podatkov in informacij.

(2) Službe iz prejšnjega odstavka morajo brezplačno sporočati podatke, pomembne za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, pristojnemu centru za obveščanje.

51. člen
(uporaba podatkov državne statistike in javnih evidenc)

(1) Državni organi in organi lokalnih skupnosti lahko za ocenjevanje ogroženosti, načrtovanje ter izvajanje zaščite, reševanja in pomoči uporabijo v skladu s svojimi stvarnimi in krajevnimi pristojnostmi podatke o virih, nevarnosti naravnih in drugih nesreč, prebivalcih na ogroženih območjih, stanovanjskih in drugih stavbah, javnih službah, društvih in drugih nevladnih organizacijah, gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, katerih dejavnost je pomembna za zaščito, reševanje in pomoč, ki so zbrani in izkazani s programi statističnih raziskovanj ali v drugih statističnih zbirkah, ki jih vodi in izkazuje državna statistika in drugi pooblaščeni organi za izvajanje srednjeročnih in letnih programov statističnih raziskovanj.

(2) Pristojni državni organi in organi lokalnih skupnosti lahko za ocenjevanje ogroženosti, načrtovanje in izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ter ugotavljanje škode, ki jo povzročijo nesreče, uporabljajo v skladu s prejšnjim odstavkom podatke o ogroženih prebivalcih, ki obsegajo enotno matično številko, ime in priimek, leto rojstva, naslov stalnega in začasnega prebivališča, podatke o zaposlitvi in pri ocenjevanju škode tudi podatke o premičnem in nepremičnem premoženju, na katerem je nastala škoda zaradi nesreče.

(3) Za izvajanje nalog iz prvega in drugega odstavka tega člena pristojni državni organi in organi lokalnih skupnosti pridobivajo posamične podatke iz centralnega registra prebivalstva, Poslovnega registra Slovenije, vseh registrov in evidenc v pristojnosti geodetske službe, občinskih registrov stanovanj in na stanovanja vezanih podatkov, registra kmečkih gospodarstev in z njimi povezanih evidenc, vendar le v obsegu in za namen, za katerega so stvarno in krajevno pristojni.

(4) Pristojni državni organi in organi lokalnih skupnosti za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob neposredni nevarnosti nastanka nesreče oziroma ob nesreči in za odpravljanje njenih posledic lahko uporabljajo pridobljene podatke o lokaciji, količini in kakovosti storitev javnih gospodarskih služb na ravni hišne številke ali stanovanja, na področju oskrbe z vodo, kanalizacijo, elektriko, ogrevanjem, plinom, komunikacijami, odstranjevanjem komunalnih in drugih odpadkov ter drugih za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči pomembnih podatkov.

(5) Poleg pristojnih državnih organov in organov lokalnih skupnosti podatke iz tega člena lahko uporabljajo v okviru svojih stvarnih in krajevnih pristojnosti organi vodenja, poveljniki oziroma vodje služb, enot in drugih operativnih sestav ter vodje intervencij za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ob neposredni nevarnosti nastanka nesreče oziroma ob nesreči v obsegu, ki je potreben, da se zaščitijo in rešijo ljudje, premoženje, živali, kulturna dediščina ter okolje.

(6) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje pridobiva in ureja zbrane podatke iz prejšnjega in tega člena v povezane centralne zbirke podatkov, ki so podlaga za načrtovanje, obveščanje o nevarnostih ter izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob nesrečah na območju celotne države ali posameznih delih države ter omogoča praviloma brezplačen dostop do teh zbirk pristojnim državnim organom in organom lokalnih skupnosti ter izvajalcem nalog zaščite, reševanja in pomoči iz prejšnjega odstavka. Upravitelji zbirk podatkov, ki so financirane iz javnih sredstev ali na podlagi koncesij državnih organov in javnih pooblastil, morajo podatke Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje posredovati na njeno zahtevo brezplačno in praviloma v elektronski obliki.

(7) Državni organi in organi lokalnih skupnosti, organi vodenja, poveljniki oziroma vodje služb, enot in drugih operativnih sestav ter vodje intervencij so dolžni pri načrtovanju in

izvajanju zaščite, reševanja in pomoči zagotoviti varstvo osebnih in drugih podatkov v skladu s predpisi.

52. člen
(zbirke podatkov)

(1) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje za opravljanje upravnih in strokovnih zadev varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami zbira, obdeluje, posreduje in uporablja podatke o:
- naravnih in drugih pojavih, pomembnih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- virih nevarnosti naravnih in drugih nesreč;
- naravnih in drugih nesrečah ter povzročenih škodah;
- silah ter sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč;
- intervencijah sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- stroških varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2) Državni organi, organi lokalnih skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter organi vodenja in vodje intervencij morajo brezplačno in na predpisan način sporočati podatke iz prejšnjega odstavka Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki tudi te podatke zbira v centralni zbirki, obdeluje in omogoča dostop do njih izvajalcem nalog zaščite, reševanja in pomoči. Tako zbrani podatki se lahko uporabijo tudi za pripravo programov odprave posledic naravnih in drugih nesreč.

(3) Minister predpiše metodologijo zbiranja, obdelave, shranjevanja, posredovanja in uporabe podatkov ter pogoje za izkazovanje in izmenjavo podatkov s tujimi državami ter mednarodnimi organizacijami.

53. člen
(uporaba elektronskih komunikacij)

(1) Uporaba elektronskih komunikacij za vodenje ter prenos podatkov v sistemu opazovanja, obveščanja in alarmiranja ima prednost pri uporabi vseh vrst elektronskih komunikacij.

(2) Za vodenje ter izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ter za izvajanje drugih operativnih nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ministrstvo organizira avtonomen sistem elektronskih komunikacij.

2. Centri za obveščanje

54. člen
(organiziranost in delovanje)

(1) Za opravljanje operativno-komunikacijskih nalog opazovanja, obveščanja in alarmiranja ministrstvo organizira centre za obveščanje.

(2) Centri za obveščanje so:
- Center za obveščanje Republike Slovenije;
- regijski in območni centri za obveščanje.

(3) Območni centri se aktivirajo in delujejo le ob naravnih in drugih nesrečah ter v vojni.

(4) O aktiviranju območnih centrov za obveščanje odloča minister ali poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije.

55. člen
(delo centrov in objava nujnih obvestil)

(1) Center za obveščanje Republike Slovenije in regijski centri za obveščanje delujejo neprekinjeno.

(2) Regijski centri za obveščanje sprejemajo, obdelujejo in prenašajo zlasti klice v sili na klicno številko 112 za pomoč gasilcev, službe nujne medicinske pomoči oziroma za pomoč drugih reševalnih služb ter aktivirajo sile za zaščito, reševanje in pomoč v skladu z načrti zaščite in reševanja, načrti za aktiviranje ter odločitvami pristojnih organov. Centri za obveščanje zagotavljajo informacijsko in komunikacijsko podporo pri vodenju in izvajanju zaščite, reševanja in pomoči. V skladu z načrti zaščite in reševanja ter predpisi centri za obveščanje o nesrečah obveščajo tudi pristojne inšpekcijske službe na področju varstva zdravja, živali ter rastlin, varne prehrane ter okolja in prostora.

(3) Preko centrov za obveščanje ali neposredno se prenašajo tudi zahteve, pozivi, razglasi, pojasnila in napotila ob alarmih ter druga nujna sporočila v zvezi z nevarnostmi naravnih in drugih nesreč vlade, župana, pristojnega poveljnika Civilne zaščite ali državnega organa oziroma organa lokalne skupnosti, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki jih morajo mediji brez odlašanja brezplačno objaviti v skladu z zakonom, ki ureja medije. Objava nujnih pozivov, razglasov ter drugih sporočil ima prednost v vseh sredstvih javnega obveščanja.

3. Alarmiranje

56. člen
(alarmni sistem)

(1) Alarmiranje se organizira kot enoten sistem javnega alarmiranja, ki ga je mogoče upravljati na državni, regionalni in lokalni ravni.

(2) Alarmiranje ob nevarnostih naravnih in drugih nesreč izvajajo na podlagi preverjenih obvestil ali na zahtevo pristojnih poveljnikov Civilne zaščite ter drugih organov vodenja centri za obveščanje ter pristojne službe v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah v skladu s predpisi.

(3) Vlada določi vrsto, število in uporabo znakov za alarmiranje, ki so enotni za celotno območje države.

(4) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije iz drugega odstavka 38. člena tega zakona so dolžne na lastne stroške zgraditi, vzdrževati in zagotoviti delovanje alarmnih naprav, ki omogočajo tudi alarmiranje okoliškega prebivalstva ob nesreči, ter te naprave vključiti v sistem javnega alarmiranja iz prvega odstavka tega člena.

(5) Ministrstvo skrbi za organizacijo, vzdrževanje in delovanje enotnega sistema javnega alarmiranja na območju države.

57. člen
(črtan)

58. člen
(črtan)

VI. ZAŠČITNI UKREPI

59. člen
(zaščitni ukrepi)

Zaščitni ukrepi so:
- prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi;
- evakuacija;
- sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev;
- radiološka, kemijska in biološka zaščita;
- zaklanjanje;
- zaščita kulturne dediščine.

60. člen
(prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi)

(1) Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi se uveljavljajo pri načrtovanju in urejanju prostora ter naselij in pri graditvi objektov z namenom, da se preprečijo oziroma zmanjšajo škodljivi vplivi naravnih in drugih nesreč ter da se omogoči zaščita, reševanje in pomoč.

(2) Projekti za graditev objektov in naprav, namenjenih oskrbi prebivalstva, javnemu prometu ter skladiščenju, proizvodnji oziroma uporabi nevarnih snovi, nafte in njenih derivatov ter energetskih plinov, morajo vsebovati študijo varnosti pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(3) Vlada podrobneje predpiše vrsto objektov in naprav iz prejšnjega odstavka ter prostorske, urbanistične, gradbene in druge tehnične ukrepe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

61. člen
(evakuacija)

(1) Evakuacija ogroženih in prizadetih prebivalcev se izvaja, če ni mogoče z drugimi ukrepi zagotoviti njihove varnosti.

(2) Evakuacijo lahko odredijo vlada, župan, v nujnih primerih pa tudi pristojni poveljnik Civilne zaščite.

(3) Na območjih, kjer je odrejena evakuacija, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je to določeno z načrti zaščite in reševanja oziroma z odločitvijo pristojnega organa.

(4) Preselitev prebivalcev v drugo občino ne sme vplivati na poslabšanje njihovega pravnega statusa.

(5) Občina, na območje katere so prebivalci evakuirani, krije stroške v zvezi z njihovo nastanitvijo in oskrbo ter izobraževanjem, s tem, da ji daje nadomestilo stroškov

država oziroma tista občina, iz katere so evakuirani, v obsegu, kot bi jih krili, če do evakuacije ne bi prišlo.

62. člen
(sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev)

(1) Država in občine so dolžne v skladu s tem zakonom zagotoviti zatočišče in nujno oskrbo prebivalcem, ki so zaradi naravne ali druge nesreče ostali brez doma ter sredstev za preživljanje in ki se zaradi ogroženosti zadržujejo zunaj svojega prebivališča.

(2) Župan lahko izjemoma odredi, da morajo lastniki ali uporabniki stanovanjskih hiš začasno sprejeti na stanovanje evakuirane ter ogrožene osebe iz prejšnjega odstavka, če njihove nastanitve ni mogoče zagotoviti na drug način.

63. člen
(radiološka, kemijska in biološka zaščita)

(1) Radiološka, kemijska in biološka zaščita obsega ukrepe ter sredstva za neposredno zaščito pred učinki jedrskega, kemičnega in biološkega orožja, drugih sredstev za množično uničevanje ter pred posledicami nesreč z nevarnimi snovmi.

(2) Lastniki in uporabniki objektov in naprav, ki so namenjeni javni oskrbi z vodo, proizvodnji, prometu in skladiščenju živil, zdravil in živinske krme, javni zdravstveni službi ter varstvu in izobraževanju otrok, morajo zagotoviti zaščitna sredstva in izvajati predpisane ukrepe za radiološko, kemijsko in biološko zaščito.

(3) Vlada podrobneje predpiše organizacijo radiološke, kemijske in biološke zaščite ter določi zaščitna sredstva in ukrepe iz prejšnjega odstavka.

64. člen
(zaklanjanje)

(1) Za zaščito prebivalcev pred vojnimi in drugimi nevarnostmi se gradijo zaklonišča in zaklonilniki.

(2) Zaklonišča se glede na odpornost delijo na zaklonišča osnovne in dopolnilne zaščite.

(3) Zaklonišča osnovne zaščite se gradijo v mestih in drugih ogroženih naseljih v novih objektih, namenjenih javni zdravstveni službi, varstvu in izobraževanju otrok, varstvu kulturne dediščine, javnim telekomunikacijam, nacionalni televiziji in radiu, upravljanju železniškega, pomorskega in zračnega prometa ter v pomembnih energetskih in industrijskih objektih, kjer se bodo v vojni opravljale dejavnosti posebnega pomena za obrambo in zaščito.

(4) V drugih novih objektih v naseljih iz prejšnjega odstavka je obvezna ojačitev prve plošče tako, da zdrži rušenje nanjo.

(5) Zaklonišča se praviloma gradijo kot dvonamenski objekti, tako da ni ogrožena njihova zaščitna funkcija.

(6) Zaklonilniki se praviloma pripravljajo v vojnem stanju za zaščito pred ruševinami.

65. člen
(javna zaklonišča)

(1) Za zaklanjanje ljudi na javnih mestih se uporabljajo javna zaklonišča oziroma se v ta namen prilagajajo primerni objekti.

(2) Za javna zaklonišča skrbi lokalna skupnost.

66. člen
(zaščitne funkcije zaklonišč)

(1) Zaklonišča osnovne zaščite morajo zagotavljati zaščito pred nadpritiskom, ruševinami, radioaktivnimi padavinami, požari in učinki kemičnega orožja. Opremljena morajo biti za daljše bivanje.

(2) Zaklonišča dopolnilne zaščite morajo zagotavljati zaščito pred ruševinami.

67. člen
(vzdrževanje in uporaba zaklonišč)

(1) Lastnik in uporabnik morata zaklonišče vzdrževati v takšnem stanju, ki ustreza njegovi namembnosti. Ob nevarnosti mora biti omogočen dostop in uporaba tistim osebam, katerim je zaklonišče namenjeno.

(2) Ob nevarnosti mora biti zaklonišče pripravljeno za uporabo v 24 urah.

(3) Spremembe zaklonišča, ki zmanjšujejo njegovo zaščitno funkcijo, praviloma niso dovoljene.

68. člen
(financiranje graditve zaklonišč)

(1) Investitorji morajo graditi zaklonišča s svojimi sredstvi.

(2) Investitor javnih zaklonišč je lokalna skupnost.

(3) Za pospeševanje graditve zaklonišč lahko država prevzame garancije ali odobri subvencije.

(4) Vlada določa območja in objekte, kjer se morajo graditi zaklonišča, ter pogoje za graditev in vzdrževanje zaklonišč.

(5) O prošnjah za prevzem garancije in dodeljevanju subvencij odloča minister.

(6) Minister predpiše tehnične normative za zaklonišča in zaklonilnike ter za prilaganje objektov za zaklanjanje.

69. člen
(zaščita kulturne dediščine)

(1) Zaščita kulturne dediščine obsega priprave in izvajanje ukrepov za zmanjševanje nevarnosti ter preprečevanje in zmanjševanje škodljivih vplivov naravnih in drugih nesreč na kulturno dediščino.

(2) Priprave in ukrepe iz prejšnjega odstavka izvajajo lastniki in uporabniki kulturne dediščine, strokovna služba za varstvo kulturne dediščine, občine in država. Pri izvajanju zaščite kulturne dediščine ob naravnih in drugih nesrečah po potrebi sodelujejo tudi ustrezne enote in službe Civilne zaščite, gasilske enote ter druge sile za zaščito, reševanje in pomoč.

(3) Vlada podrobneje uredi varstvo kulturne dediščine ob naravnih in drugih nesrečah.

VII. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

70. člen
(vsebina in odgovornost)

(1) Osebna in vzajemna zaščita obsegata ukrepe prebivalcev za preprečevanje in ublažitev posledic naravnih in drugih nesreč za njihovo zdravje in življenje ter varnost njihovega premoženja.

(2) Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite skrbi lokalna skupnost, ki v ta namen lahko organizira svetovalno službo.

(3) Vlada predpiše sredstva in opremo za osebno in skupinsko zaščito ob naravnih in drugih nesrečah, ki jo morajo zagotoviti prebivalci, lastniki in uporabniki stavb, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter državni organi.

VIII. SILE ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

1. Naloge in organizacija

71. člen
(naloge zaščite, reševanja in pomoči)

Zaščita, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah obsega zlasti:
- prvo pomoč in nujno medicinsko pomoč;
- pomoč ogroženim in prizadetim prebivalcem;
- prvo veterinarsko pomoč;
- gašenje in reševanje ob požarih;
- reševanje iz ruševin, zemeljskih in snežnih plazov;
- reševanje ob poplavah in drugih vremenskih ujmah ter ekoloških in drugih nesrečah na morju, rekah in jezerih;
- reševanje ob velikih nesrečah v prometu;
- reševanje ob rudniških nesrečah;
- reševanje v gorah;
- reševanje v jamah;
- reševanje na vodi in iz vode;
- varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi;
- varstvo pred snežnimi plazovi;

- izvajanje radiološke, kemijske in biološke zaščite ob uporabi jedrskega, kemičnega ali biološkega orožja, drugih sredstev za množično uničevanje ter ob nesrečah z nevarnimi snovmi;
- iskanje pogrešanih oseb ob naravnih in drugih nesrečah;
- reševanje ob vojaških ter terorističnih napadih in drugih oblikah množičnega nasilja;
- zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje.

72. člen
(izvajalci nalog)

Naloge iz prejšnjega člena izvajajo:
- enote, službe in druge operativne sestave društev in drugih nevladnih organizacij;
- gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije;
- enote in službe Civilne zaščite;
- policija;
- Slovenska vojska v skladu z zakonom.

73. člen
(društva in druge nevladne organizacije)

(1) Enote, službe in druge operativne sestave društev in drugih nevladnih organizacij opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči oziroma javno službo na podlagi odločitve pristojnega organa lokalne skupnosti ali državnega organa, če izpolnjujejo predpisane pogoje.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka pristojni organ določi zlasti:
- vsebino, obseg in način opravljanja nalog oziroma javne službe;
- začetek izvajanja nalog oziroma javne službe;
- finančna sredstva, ki jih zagotavlja lokalna skupnost oziroma država za opravljanje nalog oziroma javne službe;
- finančna sredstva za plačevanje prispevkov za pravice v primeru poškodbe pri delu in poklicne bolezni v skladu s tem zakonom;
- nadzor nad opravljanjem nalog oziroma javne službe.

(3) Obseg in način opravljanja nalog oziroma javne službe se določita v skladu z merili za organiziranje in opremljanje enot, služb in drugih operativnih sestavov za zaščito, reševanje in pomoč, ki jih določi vlada.

(4) Kadar se ugotovi, da enote, službe ali druge operativne sestave društva ali druge nevladne organizacije iz prvega odstavka tega člena ne opravljajo nalog oziroma javne službe v skladu s predpisi in odločitvijo pristojnega organa, ji ta organ določi rok za odpravo pomanjkljivosti. Če pomanjkljivosti ne odpravi v določenem roku, se ji opravljanje nalog oziroma javne službe odpove.

(5) Ne glede na določbe tega člena lahko pri zaščiti, reševanju in pomoči prostovoljno sodelujejo tudi druga društva in nevladne organizacije, če imajo ustrezne kadre in opremo.

74. člen
(javne službe za zaščito, reševanje in pomoč)

(1) Javne službe za zaščito, reševanje in pomoč so:
- gasilska služba, ki jo opravljajo gasilske enote v skladu s predpisi o gasilstvu;

- gorska reševalna služba, ki jo opravljajo postaje Gorske reševalne službe v skladu z merili za organiziranje in opremljanje enot, služb in drugih operativnih sestav za zaščito, reševanje in pomoč;
- jamarska reševalna služba, ki jo opravljajo jamarji – reševalci pri jamarskih društvih v skladu z odločitvijo pristojnega državnega organa;
- podvodna reševalna služba, ki jo opravljajo postaje Podvodne reševalne službe v skladu z merili za organiziranje in opremljanje enot, služb in drugih operativnih sestav za zaščito, reševanje in pomoč;
- služba za zaščito in reševanje ob ekoloških in drugih nesrečah na morju, ki jo organizirajo lokalne skupnosti in država.

(2) Enotno poizvedovalno službo v zvezi z zbiranjem, obveščanjem in evidentiranjem podatkov o prizadetih ob naravnih in drugih nesrečah, vključno v izrednem ali vojnem stanju, organizira in izvaja Rdeči križ Slovenije. Rdeči križ Slovenije izvaja usposabljanje za prvo pomoč ter izvaja tudi druga javna pooblastila na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu z zakonom ter opravlja naloge v skladu z merili za organiziranje in opremljanje enot, služb in drugih operativnih sestav za zaščito, reševanje in pomoč.

75. člen
(gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije)

(1) Za opravljanje določenih operativnih nalog zaščite, reševanja in pomoči lahko pristojni državni organ ali organ lokalne skupnosti določi gospodarske družbe, zavode in druge organizacije, ki imajo za ta namen ustrezne kadre in sredstva.

(2) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije določijo svojo organiziranost za opravljanje nalog iz prejšnjega odstavka, skrbijo za strokovno usposabljanje svojih delavcev ter izvajajo druge priprave za delovanje ob naravnih in drugih nesrečah.

(3) Pristojni organ lokalne skupnosti ali državni organ zagotovi gospodarskim družbam, zavodom in drugim organizacijam, ki jih določi za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči, nadomestilo dejanskih stroškov za sodelovanje pri opravljanju nalog ter za izvajanje priprav, ki presegajo njihovo redno dejavnost.

(4) Vlada v merilih za organiziranje in opremljanje enot, služb in drugih operativnih sestav za zaščito, reševanje in pomoč predpiše v skladu s prvim odstavkom tega člena tudi merila za določanje gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij, ki imajo določeno opremo oziroma druge zmogljivosti ali opravljajo dejavnost, ki je pomembna za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči. V vsaki regiji se določi tudi gospodarska družba, ki ima ustrezne gradbene in druge zmogljivosti za izvajanje tehničnega reševanja ter drugih določenih operativnih nalog zaščite in reševanja. S temi gospodarskimi družbami, zavodi in drugimi organizacijami Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, drug pristojni državni organ ali pristojni organ lokalne skupnosti sklene pogodbe, s katerimi se določi njihovo sodelovanje in obveznosti pod pogoji iz prejšnjega odstavka o njihovem sodelovanju pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči ter medsebojne obveznosti pri tem.

(5) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje in pristojni organ lokalne skupnosti v skladu z merili za organiziranje, opremljanje in usposabljanje enot, služb in drugih operativnih sestav društev in nevladnih organizacij sklene pogodbe iz prejšnjega odstavka tudi z društvi in nevladnimi organizacijami, ki te enote, službe in druge operativne sestave organizirajo. V teh pogodbah se določijo zlasti vrsta in obseg enot, služb in drugih operativnih sestav, opravljanje javne službe v skladu s tem zakonom, odgovornost za

zagotavljanje in vzdrževanje pripravljenosti in druge medsebojne obveznosti za njihovo sodelovanje pri zaščiti, reševanju in pomoči.

(6) Na podlagi pogodb iz četrtega in petega odstavka tega člena se lahko za vzdrževanje potrebne pripravljenosti za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči gospodarskim družbam, zavodom in drugim organizacijam ter društvom in nevladnim organizacijam zagotavlja brezplačno zaščitna in reševalna oprema ter orodja, ki jih morajo vzdrževati, odsvojijo pa jo lahko le zaradi nadomestitve z novo opremo.

76. člen
(enote in službe Civilne zaščite)

(1) Za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči se organizirajo enote in službe Civilne zaščite, kadar nalog zaščite, reševanja in pomoči ni mogoče zagotoviti z izvajalci iz poklicnih reševalnih služb, z izvajalci iz 73. in 75. člena tega zakona ali so njihove zmogljivosti nezadostne glede na načrte zaščite in reševanja, in sicer:
- tehnično reševalne enote;
- enote za prvo veterinarsko pomoč;
- enote in službe za radiološko, kemijsko in biološko zaščito,
- enote za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi;
- enote za uporabo zaklonišč;
- logistični in informacijski centri;
- službe za podporo;
- druge enote in službe glede na ocene ogroženosti.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se v skladu z načrti zaščite in reševanja ter ocenami ogroženosti za opravljanje določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči lahko organizirajo stalne ali začasne strokovne skupine, komisije za ocenjevanje poškodovanosti objektov in druge strokovne naloge. S člani strokovnih skupin in komisij lahko pristojni državni organ ali organ lokalne skupnosti, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, sklene pogodbo o medsebojnih obveznostih.

(3) Država, lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije organizirajo enote in službe iz prvega odstavka tega člena v skladu z merili za organiziranje, opremljanje in usposabljanje Civilne zaščite, ki jih predpiše vlada. V njih se določijo tudi merila za imenovanje poverjenikov Civilne zaščite, ki skrbijo zlasti za osebno in vzajemno zaščito.

77. člen
(proženje snežnih plazov)

(1) Proženje snežnih plazov lahko opravljajo osebe, ki imajo pooblastilo, pod pogoji, ki jih predpiše minister.

(2) Minister podrobneje uredi varstvo pred snežnimi plazovi.

78. člen
(varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi)

(1) Varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi obsega odkrivanje, zavarovanje, odstranjevanje, prevoz in uničevanje neeksplodiranih ubojnih sredstev.

(2) Pripadniki enot za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi lahko naloge iz prejšnjega odstavka opravljajo, če imajo pooblastilo ministra.

(3) Minister podrobneje uredi varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi.

79. člen
(vzdrževanje javnega reda in varnosti)

Javni red in mir ter varnost ob naravnih in drugih nesrečah na ogroženih in prizadetih območjih zagotavlja policija.

2. Mobilizacija in aktiviranje

80. člen
(mobilizacija in aktiviranje)

(1) O mobilizaciji Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč odloča vlada.

(2) O aktiviranju Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč ob naravni ali drugi nesreči odločajo pristojni poveljnik Civilne zaščite in drugi organi, pristojni za vodenje, v skladu z načrti zaščite in reševanja.

3. Vodenje sil

81. člen
(vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč)

(1) Operativno-strokovno vodenje Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč se organizira in izvaja kot enoten sistem.

(2) Vodenje iz prejšnjega odstavka izvajajo poveljniki Civilne zaščite, štabi Civilne zaščite, poverjeniki za Civilno zaščito in poveljniki oziroma vodje enot, služb in drugih operativnih sestav za zaščito, reševanje in pomoč.

(3) Vodenje temelji na obveznem izvrševanju odločitev organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč.

(4) Vsak poveljnik oziroma vodja mora imeti namestnika, če tega ni, pooblasti osebo, ki ga nadomešča.

(5) Vsak poveljnik oziroma vodja mora vedeti, kdo mu je nadrejen in podrejen.

(6) Nihče ni dolžan in ne sme izvršiti odločitve, če je očitno, da bi s tem storil kaznivo dejanje ali kršil mednarodno humanitarno pravo.

82. člen
(vodenje enot, služb in drugih sestav)

(1) Enote, službe in druge operativne sestave društev ter drugih nevladnih organizacij oziroma gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči, vodijo samostojno njihovi vodje v skladu s pravili stroke ter predpisi.

(2) Če zaščito, reševanje in pomoč izvaja več enot, služb ali druge operativne sestave, oziroma če je aktivirana Civilna zaščita, mora biti njihovo delovanje v skladu z usmeritvami pristojnega poveljnika Civilne zaščite oziroma vodje intervencije.

83. člen
(sodelovanje vojske in policije)

(1) Če pri zaščiti, reševanju in pomoči sodelujejo vojaške enote, njihovo delovanje vodijo vojaški poveljniki v skladu z usmeritvami pristojnega poveljnika Civilne zaščite oziroma vodje intervencije.

(2) Policija organizira in opravlja svoje naloge pri zaščiti, reševanju in pomoči v skladu s predpisi ter usmeritvami pristojnega poveljnika Civilne zaščite oziroma vodje intervencije.

84. člen
(naloge poveljnikov Civilne zaščite)

(1) Poveljnik Civilne zaščite:
- preverja intervencijsko pripravljenost sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč;
- vodi ali usmerja zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah;
- skrbi za povezano in usklajeno delovanje vseh sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- daje mnenja in predloge v zvezi s pripravami in delovanjem sil za zaščito, reševanje in pomoč ter mnenja in predloge za odpravo škode, ki jo povzročijo naravne in druge nesreče;
- predlaga imenovanje štaba Civilne zaščite.

(2) Poveljnik Civilne zaščite lahko za vodenje posameznih intervencij za zaščito, reševanje in pomoč določi vodjo intervencije.

85. člen
(posebna pooblastila)

(1) Poveljnik Civilne zaščite ali vodja intervencije ima pravico in dolžnost, da med vodenjem zaščite, reševanja in pomoči prepove dostop nepooblaščenim osebam na kraj nesreče in promet mimo tega kraja ter odredi:
- umik ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in območij;
- vstop v stanovanje;
- uporabo določenih sredstev zvez oziroma njihovo vzpostavitev;
- odstranitev ovir, ki onemogočajo uspešno intervencijo;
- uporabo tujega prevoznega sredstva za prevoz poškodovanih oseb oziroma potrebnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč;
- obvezno sodelovanje državljanov pri reševanju v skladu z njihovimi sposobnostmi in sredstvi, ki so primerna za reševanje;
- uporabo tujega zemljišča za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči;

- uporabo zemljišča za začasno deponiranje ruševin, zemljin ali drugega materiala, ki nastaja pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči za zagotovitev osnovnih pogojev za življenje;
- porušitev objekta oziroma posek drevja.

(2) Ukrepe iz prejšnjega odstavka lahko poveljnik Civilne zaščite ali vodja intervencije odredi le, če ne more drugače zavarovati ljudi in premoženja ter zagotoviti izvajanja zaščite, reševanja in pomoči, trajati pa smejo le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno.

(3) Umik ljudi iz prvega odstavka tega člena se odredi, če so neposredno ogrožena njihova življenja zaradi požara, eksplozije ali druge nevarnosti, in traja toliko časa, dokler nevarnost ni odpravljena. Pri izvedbi umika pomaga policija.

(4) Poveljnik Civilne zaščite ali vodja intervencije lahko med vodenjem zaščite, reševanja in pomoči, pod pogoji iz prejšnjega odstavka, odredi izvedbo nujnih gradbenih, tehničnih in drugih del gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji, s katero ima pristojni državni organ ali organ lokalne skupnosti sklenjeno pogodbo za opravljanje določenih operativnih nalog zaščite in reševanja v skladu s tem zakonom. Če take gospodarske družbe, zavoda ali druge organizacije ni, je pa izvedba del nujna za zaščito in reševanje ljudi, premoženja, živali ali okolja oziroma zaradi odvrnitve neposredne ogroženosti, poveljnik Civilne zaščite ali vodja intervencije lahko izvedbo takih del odredi tisti fizični ali pravni osebi, ki ima ustrezno opremo ali zmogljivosti za izvedbo teh del. Odredba se izda pisno, izjemoma, če razmere to onemogočajo, se izda ustno in naknadno tudi pisno, takoj ko je to mogoče. V odredbi se določita zlasti vrsta in obseg del, ki jih je treba opraviti.

(5) O odločitvah poveljnika Civilne zaščite ali vodje intervencije po tem členu se praviloma vodi delovodnik, pri čemer se za odločitve, ki so povezane z večjimi finančnimi posledicami, izdajajo pisne odredbe. Če razmere to onemogočajo, se pisna odredba izda takoj, ko je to mogoče. S pisno odredbo poveljnik Civilne zaščite ali vodja intervencije lahko v nujnih primerih odredi tudi lastnikom ali uporabnikom stanovanjskih in drugih nastanitvenih objektov, da začasno sprejmejo v oskrbo ogrožene osebe, dokler o tem ne odloči župan.

(6) Nujna dela pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči so dela, potrebna za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ob nesreči ter dela iz četrtega odstavka tega člena. O zagotovitvi sredstev za stroške nujnih del pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, ki jih vodijo pristojni organi lokalne skupnosti, odloča župan, oziroma vlada, če izvajanje zaščite in reševanja vodijo pristojni regijski ali državni organi.

86. člen
(pomoč)

(1) Če je za zaščito, reševanje in pomoč ob naravni ali drugi nesreči potrebna pomoč v silah in sredstvih iz sosednje lokalne skupnosti, lahko poveljnik Civilne zaščite občine ali vodja intervencije zaprosi za takšno pomoč. Poveljnik ali vodja intervencije lahko zaprosi za pomoč tudi sosednjo lokalno skupnost v drugi državi, če z meddržavnim sporazumom ni drugače dogovorjeno.

(2) Za pomoč v silah in sredstvih ob velikih naravnih in drugih nesrečah zaprosi druge države Vlada ali poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije, če z meddržavnimi sporazumi ni drugače dogovorjeno.

(3) Lokalna skupnost lahko nudi pomoč ob naravni in drugi nesreči lokalni skupnosti v drugi državi, če z meddržavnim sporazumom ni drugače določeno.

86.a člen
(opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči v drugih državah)

(1) Pomoč pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah drugim državam in izvajanje mednarodnih obveznosti države opravljajo določene enote, službe in operativne sestave za zaščito, reševanje in pomoč, praviloma organizirane na ravni države ali regije v skladu s tem zakonom. Za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči v drugi državi se lahko posebej organizira določena operativna sestava. O pomoči drugim državam odloča vlada na predlog poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije oziroma ministra, če gre za izvajanje mednarodnih obveznosti države. Vlada lahko po potrebi odloči, da enote, službe in operativne sestave, ki so poslane v pomoč drugi državi, lahko opravljajo tudi naloge zaščite, reševanja in pomoči, ki jih v Republiki Sloveniji ne opravljajo, ne smejo pa opravljati nalog, ki so v nasprotju z mednarodnopravnim položajem Civilne zaščite.

(2) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje lahko uvrsti določene enote, službe in operativne sestave iz prejšnjega odstavka, glede na njihovo opremljenost, usposobljenost in pripravljenost, v evidence sil za zaščito, reševanje in pomoč, ki jih vodijo mednarodne organizacije, katerih članica je Republika Slovenija, za pomoč v drugih državah. Pripadniki take enote, službe in operativne sestave morajo biti obveščeni, da so lahko napoteni na izvajanje nalog v druge države. Praviloma se s pripadniki take enote, službe in operativne sestave sklene pogodba o službi v Civilni zaščiti v skladu s tem zakonom.

(3) Enoto, službo ali operativno sestavo, ki je poslana na opravljanje nalog zaščite in reševanja v drugo državo ali izvrševanje drugih mednarodnih obveznosti države, vodijo njeni poveljniki ali vodje v skladu s tem zakonom ter odločitvami pristojnih organov države oziroma mednarodnih organizacij, v katerih se naloge opravljajo. V primeru dvoma poveljnik ali vodja odloča v skladu z usmeritvami pristojnega organa v Republiki Sloveniji oziroma v skladu s tem zakonom.

(4) Pri delovanju enot, služb in operativnih sestav v drugi državi se za notranje odnose, uveljavljanje odškodninske in kazenske odgovornosti pripadnikov ter druga vprašanja delovanja uporablja ta zakon. Če posamezno vprašanje s tem zakonom ni urejeno, se smiselno uporabljajo predpisi o napotitvi oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije. Poveljnik ali vodja enote, službe ali operativne sestave pripadnika, ki grobo krši disciplino oziroma za katerega obstaja utemeljen sum, da je storil kaznivo dejanje, pošlje nazaj v državo.

(5) Vsi pripadniki enot, služb in operativnih sestav, ki so napotene na usposabljanje ali vaje izven države ali izvajanje pomoči drugi državi ob nesreči oziroma na izvajanje mednarodnih obveznostih države, morajo biti zavarovani za primer smrti, trajne izgube splošne delovne zmožnosti in prehodne nezmožnosti za delo.

(6) Na obmejnih območjih se v pomoč na obmejno območje druge države lahko pošlje katerokoli enoto, službo ali operativno sestavo na podlagi odločitve pristojnih organov in v skladu z načrti zaščite in reševanja, če z mednarodno pogodbo ali mednarodnim nepogodbenim pravnim aktom ni drugače določeno.

87. člen
(štabi Civilne zaščite)

(1) Za strokovno pomoč pri vodenju ter za opravljanje drugih operativno-strokovnih nalog zaščite, reševanja in pomoči se organizirajo štabi Civilne zaščite.

(2) Štabi Civilne zaščite so:

- Štab Civilne zaščite Republike Slovenije;
- regijski štabi;
- občinski oziroma mestni štabi;
- sektorski oziroma krajevni štabi;
- štabi Civilne zaščite gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij.

(3) Delo štaba vodi poveljnik Civilne zaščite, v njegovi odsotnosti pa namestnik poveljnika. Štab ima določeno število članov, ki se imenujejo iz vrst strokovnjakov ter predstavnikov tistih organov, organizacij in služb, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči v skladu z načrti zaščite in reševanja. V regijskih štabih Civilne zaščite in v Štabu Civilne zaščite Republike Slovenije sodelujejo tudi predstavniki policije in Slovenske vojske.

88. člen
(poverjeniki za Civilno zaščito)

(1) Poverjeniki za Civilno zaščito se imenujejo v večjih stanovanjskih stavbah, gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah ter glede na ogroženost, v bivalnih okoljih.

(2) Poverjeniki za Civilno zaščito usmerjajo izvajanje osebne in vzajemne zaščite prebivalcev ter organizirajo in usklajujejo izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči v svojem okolju.

4. Oznake v Civilni zaščiti

89. člen
(vrste oznak)

(1) V Civilni zaščiti Republike Slovenije so uporabljajo naslednje oznake:
- oznaka pripadnosti Civilni zaščiti Republike Slovenije;
- položajne oznake;
- oznake specialnosti enot in služb.

(2) Nihče ne sme reproducirati ali neupravičeno uporabljati oznak in uniforme Civilne zaščite Republike Slovenije ter reproducirati in v prometu uporabljati vozil, ki so po grafični podobi enaka vozilom in drugim prevoznim sredstvom Civilne zaščite.

(3) Vlada predpiše oznake Civilne zaščite Republike Slovenije.

(4) Minister predpiše vrsto, obliko, kroj in nošenje uniforme Civilne zaščite Republike Slovenije.

90. člen
(črtan)

5. Priznanja in nagrade

91. člen
(priznanja in nagrade)

(1) Na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se podeljujejo priznanja in nagrade za:
- prispevke pri preprečevanju nevarnosti;
- prispevke pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči;
- hrabra dejanja;
- izume in inovacije;
- dosežke pri razvojnem in raziskovalnem delu;
- dosežke pri izobraževanju in usposabljanju;
- življenjsko delo na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2) Priznanja iz prejšnjega odstavka predpisuje vlada.

IX. UPRAVLJANJE IN VODENJE

92. člen
(Državni zbor)

Državni zbor:
- določa temeljne usmeritve za organiziranje in izvajanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- sprejme nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami na predlog vlade;
- nadzira uresničevanje nacionalnega programa ter izvajanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- odloča o zagotavljanju sredstev in drugih vprašanjih odpravljanja posledic velikih naravnih nesreč na predlog vlade.

93. člen
(vlada)

Vlada:
- usmerja in usklajuje organizacijo, priprave ter izvajanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v državi;
- sprejme letni načrt varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- sprejme državne načrte zaščite in reševanja;
- vodi zaščito, reševanje in pomoč ter odpravljanje posledic velikih naravnih in drugih nesreč;
- ureja mednarodno pomoč ob naravnih in drugih nesrečah.

94. člen
(črtan)

95. člen
(poveljnik in štab Civilne zaščite Republike Slovenije)

(1) Za operativno-strokovno vodenje Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč na območju države vlada imenuje poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije.

(2) Za strokovno pomoč pri vodenju in izvajanju operativnih nalog zaščite, reševanja in pomoči vlada imenuje Štab Civilne zaščite Republike Slovenije.

(3) Poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije je za svoje delo odgovoren vladi.

96. člen
(poveljnik in štab Civilne zaščite regije)

(1) Za strokovno-operativno vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč v regiji vlada imenuje regijske poveljnike in štabe Civilne zaščite ter določi območje njihove odgovornosti.

(2) Regijski poveljniki Civilne zaščite so za svoje delo odgovorni poveljniku Civilne zaščite Republike Slovenije.

97. člen
(komisije za ocenjevanje škode)

(1) Za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah ter za pripravo predlogov za odpravo njihovih posledic vlada imenuje državno in regijske komisije za ocenjevanje škode.

(2) Člane komisij iz prejšnjega odstavka imenuje vlada iz vrst strokovnjakov in predstavnikov državne uprave, lokalnih skupnosti, javnih služb, gospodarskih družb ter zavarovalnic.

(3) Oškodovanci na svoje stroške zberejo dokazila o škodi, ki so jo utrpeli zaradi naravne ali druge nesreče in jo predložijo pristojni komisiji v oceno in potrditev.

(4) Materialno škodo in druge posledice naravnih in drugih nesreč komisije ocenjujejo na podlagi metodologije, ki jo predpiše vlada.

97.a člen
(ocenjevanje škode v lokalni skupnosti in na stvareh v državni lasti)

(1) Škodo ob naravni ali drugi nesreči po metodologiji iz prejšnjega člena (v nadaljnjem besedilu: predpisana metodologija) na območju lokalnih skupnosti ocenjujejo tudi komisije, ki jih imenujejo župani izmed strokovnjakov po posameznih področjih.

(2) Škodo ob naravnih in drugih nesrečah, ki je nastala na objektih gospodarske javne infrastrukture državnega pomena oziroma drugih stvareh v lasti države, ocenjujejo po predpisani metodologiji iz prejšnjega člena pristojna ministrstva oziroma gospodarske službe, zavodi in druge organizacije, ki na podlagi koncesij ali drugih javnih pooblastil upravljajo s temi stvarmi.

(3) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje vodi seznam članov komisij iz prejšnjega člena ter prvega odstavka tega člena in skrbi za njihovo usposabljanje za ocenjevanje škode po predpisani metodologiji in v ta namen izdaja ustrezna potrdila. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje krije neposredne stroške za delo komisij za ocenjevanje škode po tem zakonu, če škodo ocenjujejo v skladu z odločitvami in usmeritvami Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Stroški za delo komisij se obračunajo po merilih, ki jih določi minister. Minister določi tudi program za usposabljanje komisij.

(4) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje lahko sklene pogodbe s potrebnim številom cenilcev škode po posameznih področjih in dejavnostih, ki kot pooblaščeni cenilci ocenjujejo škodo ob naravni ali drugi nesreči po predpisani metodologiji.

97.b člen
(postopek ocenjevanja škode)

(1) Škoda ob naravni ali drugi nesreči se začne ocenjevati na podlagi odločitve Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki določi območje, komisije in cenilce za ocenjevanje, rok za zaključek ocenjevanja ter druga vprašanja, pomembna za celovito oceno neposredne škode v skladu s predpisano metodologijo. Pobudo za začetek ocenjevanja škode lahko da Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje lokalna skupnost, gospodarska družba, zavod ali druga organizacija oziroma ministrstvo, pristojno za dejavnost, v kateri je škoda nastala.

(2) Ocene škode, ki jih izdelajo komisije za ocenjevanje škode v lokalnih skupnostih, pristojna ministrstva, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije na stvareh v državni lasti oziroma jih predložijo oškodovanci neposredno, morajo potrditi regijske komisije za ocenjevanje škode v regijah, na območjih, na katerih je škoda nastala, ter državna komisija za ocenjevanje škode.

(3) Regijske in državna komisija za ocenjevanje škode lahko neposredno preverjajo ocenjevanje škode, zahtevajo dodatna dokazila ali dodatne cenitve oziroma v posameznih primerih izvedejo cenitve same ali s pooblaščenimi cenilci. Regijske in državna komisija za ocenjevanje škode lahko ocene škode znižajo ali zvišajo, če ugotovijo pomanjkljivosti pri ocenjevanju oziroma pri uporabi predpisane metodologije za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah.

(4) Sredstva za ocenjevanje škode ob naravni ali drugi nesreči zagotovi vlada, praviloma ob obravnavi posledic ali škode določene naravne ali druge nesreče, vendar le za ocenjevanje škode po postopku, določenem s tem zakonom.

(5) Državna komisija za ocenjevanje škode ob naravnih in drugih nesrečah potrdi škodo ob določeni naravni ali drugi nesreči ter obenem predlaga ukrepe za njeno odpravo v skladu s predpisi o odpravi posledic naravnih in drugih nesreč.

98. člen
(župan)

(1) Župan:
- skrbi za izvajanje priprav za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- sprejme načrte zaščite in reševanja;
- določi vrsto in obseg sil za zaščito, reševanje in pomoč iz 73., 75. in 76. člena tega zakona;
- skrbi za izvajanje ukrepov za preprečitev in zmanjšanje posledic naravnih in drugih nesreč;
- vodi zaščito, reševanje in pomoč ter odpravljanje posledic naravnih in drugih nesreč;
- skrbi za obveščanje prebivalcev o nevarnostih, stanju varstva in sprejetih zaščitnih ukrepih.

(2) Za operativno-strokovno vodenje zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah župan imenuje poveljnika Civilne zaščite občine ter sektorske in krajevne poveljnike in štabe Civilne zaščite.

(3) Poverjeniki in poveljniki Civilne zaščite iz prejšnjega odstavka so za svoje delo odgovorni nadrejenim poveljnikom Civilne zaščite. Poveljnik Civilne zaščite občine je za svoje delo odgovoren županu in regijskemu poveljniku Civilne zaščite zlasti za uresničevanje

usmeritev ali odločitev za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči, ki jih sprejme regijski oziroma njemu nadrejeni poveljnik Civilne zaščite v skladu s svojimi pristojnostmi.

99. člen
(organ upravljanja)

(1) Organ upravljanja v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji:
- skrbi za izvajanje priprav za zaščito, reševanje in pomoč;
- vodi zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah.

(2) Za neposredno operativno-strokovno vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč organ upravljanja imenuje poveljnika in štab Civilne zaščite ali poverjenika za Civilno zaščito ter sprejme načrte zaščite in reševanja.

(3) Poveljnike in štabe Civilne zaščite iz prejšnjega odstavka imenujejo gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije iz drugega odstavka 38. člena tega zakona ter zavodi, ki opravljajo bolnišnično dejavnost regijskega pomena iz četrtega odstavka 38. člena tega zakona. Poverjenike Civilne zaščite imenujejo tudi druge gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije v skladu s tem zakonom.

X. NALOGE UPRAVE

100. člen
(naloge ministrstev)

(1) Vlada usmerja in usklajuje delovanje ministrstev na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2) Ministrstva so odgovorna za izvajanje ukrepov za preprečevanje naravnih in drugih nesreč oziroma njihovih posledic na področjih iz njihove pristojnosti.

(3) Ministrstva so odgovorna za stanje priprav za delovanje dejavnosti iz njihove pristojnosti ob naravnih in drugih nesrečah.

(4) V državnih načrtih zaščite in reševanja se določijo naloge vlade, ministrstev in vladnih služb za zaščito, reševanje in pomoč.

101. člen
(organizacija in pristojnosti)

Upravne in strokovne naloge zaščite, reševanja in pomoči ter druge naloge varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, opravljajo Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter organizacijske enote v regijah, če z zakonom ni določeno drugače.

102. člen
(naloge Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje)

(1) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje opravlja zlasti naslednje upravne in strokovne naloge varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami:
- izdeluje predloge raziskovalnih in razvojnih projektov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;

- izdela predlog nacionalnega programa in načrta varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- skrbi za organiziranje in delovanje sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja;
- skrbi za načrtovanje, izgradnjo, delovanje in vzdrževanje enotnega informacijsko komunikacijskega sistema na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter določa tehnične pogoje za vključevanje drugih sistemov v ta sistem;
- izdeluje ocene ogroženosti in druge strokovne podlage za načrtovanje zaščite, reševanja in pomoči ter usmerja in usklajuje ukrepe za preprečevanje ter zmanjševanje posledic naravnih in drugih nesreč v sodelovanju z drugimi ministrstvi;
- spremlja in razglaša nevarnost naravnih in drugih nesreč ter daje napotke za ravnanje;
- izdeluje državne načrte zaščite in reševanja v sodelovanju z ministrstvi in vladnimi službami;
- organizira, opremlja in usposablja državne enote in službe Civilne zaščite ter druge sile za zaščito, reševanje in pomoč ter zagotavlja pogoje za delo poveljnika, Štaba Civilne zaščite Republike Slovenije ter državne in regijske komisije za oceno škode;
- spremlja in usklajuje organiziranje Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- pripravlja programe in organizira ter izvaja izobraževanje in usposabljanje za zaščito, reševanje in pomoč;
- skrbi za tipizacijo sredstev za zaščito, reševanje in pomoč;
- oblikuje in vzdržuje državne rezerve materialnih sredstev za primer naravnih in drugih nesreč;
- določa smernice in daje mnenja za upoštevanje ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč ter zaščitnih ukrepov pri načrtovanju prostorskega urejanja, posegov v prostor in prostorskega razvoja v državnih, medobčinskih in občinskih prostorskih aktih z namenom, da se prepreči ali zmanjša posledice naravnih in drugih nesreč oziroma omogoči izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob nesrečah.

(2) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje skrbi za usklajen razvoj sil za zaščito, reševanje in pomoč na območju države v skladu z ocenami ogroženosti, načrti zaščite in reševanja ter merili, ki jih določi minister. Na podlagi odločitve vlade, poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije oziroma na predlog vodje intervencije lahko med izvajanjem zaščite, reševanja in pomoči prizadetim Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje zagotavlja sredstva pomoči oziroma določeno zaščitno in reševalno opremo ter orodja za delovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč. Na podlagi medsebojnih pogodb lahko določeno zaščitno in reševalno opremo ter orodje prenese brezplačno na enote, službe in operativne sestave z omejitvijo, da teh sredstev prejemniki ne smejo odsvojiti, razen zaradi nadomeščanja z novimi sredstvi. Pomoč v zaščitni opremi in sredstvih ter orodju se lahko da neodplačno in s sklenitvijo ustrezne pogodbe, izjemoma tudi zaradi zagotavljanja pripravljenosti za izvajanje določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči v skladu z merili, ki jih določi minister.

XI. INŠPEKCIJA

103. člen
(pristojnosti inšpekcije)

(1) Nadzorstvo nad izvajanjem tega zakona, zakona o varstvu pred požarom, zakona o varstvu pred utopitvami, zakona o gasilstvu ter drugih predpisov, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2) Inšpektorji pri opravljanju inšpekcije preverjajo zlasti:

- izvajanje ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje posledic naravnih in drugih nesreč;
- stanje načrtov in drugih priprav za zaščito, reševanje in pomoč;
- izvajanje nalog opazovanja, obveščanja in alarmiranja;
- usposobljenost, opremljenost in pripravljenost štabov, enot in služb Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- izvajanje usposabljanja za zaščito, reševanje in pomoč;
- opravljanje upravnih in strokovnih zadev na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(3) Glavni inšpektor lahko za uresničitev smotrov inšpekcije iz prejšnjega odstavka odredi tudi praktični preizkus ali vajo.

(4) Za odločanje o prekrških, določenih s tem zakonom in drugimi predpisi iz prvega odstavka tega člena, je pristojen Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu z zakonom o prekrških.

104. člen
(črtan)

XII. POKLICNO DELO IN VARNOST PRI DELU

105. člen
(posebni delovni pogoji)

(1) Za delovna razmerja in plače javnih uslužbencev na področju zaščite in reševanja veljajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja in plače javnih uslužbencev, če s tem zakonom posamezno vprašanje ni urejeno drugače.

(2) Javni uslužbenci na področju zaščite in reševanja so dolžni v skladu s splošnimi predpisi zaradi službenih potreb opravljati delo v posebnih pogojih dela na s sistemizacijo določenih delovnih mestih ponoči, ob nedeljah, praznikih in dela prostih dneh, dežurstvo kot redno in občasno obliko dela ter delo na terenu in delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden.

(3) Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja je zaradi službenih potreb dolžan opravljati delo na podlagi odločitve predstojnika v posebnih pogojih dela v delovnem času, ki je za delavca manj ugoden, in delo v manj ugodnih pogojih dela, nevarnostih ali delo s posebnimi obremenitvami.

(4) Delo preko polnega delovnega časa, dežurstvo in pripravljenost za delo na domu ali drugem določenem kraju se, razen v primerih, določenih s splošnimi predpisi, odredi tudi zaradi službenih potreb, za katere se štejejo:
- neposredna nevarnost nastanka naravne ali druge nesreče ali razglašena povečana požarna ogroženost v naravnem okolju;
- nastanek naravne ali druge nesreče, ko je treba okrepiti sestavo organov vodenja, služb, enot in operativnih sestav, ki izvajajo zaščito, reševanje in pomoč, oziroma ko je treba nadaljevati z izvajanjem teh nalog;
- razmere, ko se v skladu z odločitvami pristojnega organa nudi pomoč ob naravni ali drugi nesreči drugi občini, drugi državi oziroma v okviru mednarodne organizacije;
- čas od nastanka naravne ali druge nesreče do vzpostavitve osnovnih pogojev za življenje na prizadetem območju, vključno z ocenitvijo škode, ki jo je povzročila nesreča v skladu s tem zakonom;

- povečana nevarnost napada na državo, neposredna vojna nevarnost, izredno stanje, povečana pripravljenost zaradi kriznih razmer oziroma v drugih primerih, ko je zaradi spremembe varnostnih razmer ogroženo življenje ljudi, premoženje, živali, kulturna dediščina oziroma okolje v večjem obsegu;
- nadaljevanje dela v primeru odsotnosti ali izpada drugih delavcev, da se zagotovi stalno delovanje centrov za obveščanje oziroma dežurnih služb v najnujnejšem obsegu, potrebnem za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči oziroma podporo tem službam.

(5) Delo iz prejšnjega odstavka se odredi pisno. Če zaradi nujnosti opravljanja nalog zaščite in reševanja to ni mogoče, se odredi ustno. V tem primeru se pisna potrditev vroči javnemu uslužbencu do konca naslednjega tedna, ko je bilo delo odrejeno. Nadurno delo lahko traja do šest ur dnevno, 20 ur tedensko, 80 ur mesečno in do 180 ur letno, pri čemer se omejitev ugotavlja kot povprečje šestih mesecev.

(6) Za delo v posebnih pogojih dela iz četrtega odstavka tega člena pripadajo javnim uslužbencem na področju zaščite in reševanja posebni dodatki v skladu s splošnimi predpisi.

(7) Javni uslužbenci na področju zaščite in reševanja, ki jih določi predstojnik in ki opravljajo operativna dela, so dolžni nositi pri sebi tehnične naprave, preko katerih se jih lahko obvesti o nevarnosti nesreče ali nastali nesreči. Nošenje tehničnih naprav je obvezno, razen v času letnega dopusta in kadar se javni uslužbenec mudi izven države, ter se ne šteje za poseben pogoj dela.

(8) Javni uslužbenci na področju zaščite in reševanja, ki opravljajo operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči ali so razporejeni na operativne dolžnosti v Civilni zaščiti, morajo biti posebej zavarovani za primer smrti, trajne izgube splošne delovne zmožnosti in prehodne nezmožnosti za delo, nastale ob naravni ali drugi nesreči pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči med nesrečo, pri opravljanju drugih operativnih nalog zaščite, reševanja in pomoči oziroma na vajah, med šolanjem ali usposabljanjem.

(9) Javni uslužbenci na področju zaščite in reševanja, ki opravljajo operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči, imajo pravico do zavarovalne dobe s povečanjem oziroma obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v skladu s splošnimi predpisi.

106. člen
(vrednotenje dela v posebnih delovnih razmerah)

(1) Javnim uslužbencem na področju zaščite in reševanja, se zaradi posebnih delovnih razmer in odgovornosti poviša plača in sicer:
- do 20%, če opravljajo organizacijska, vodstvena, inšpekcijska ali operativna dela;
- do 15%, če opravljajo strokovno-tehnična dela v zvezi z odkrivanjem, varovanjem, odstranjevanjem in uničevanjem neeksplodiranih ubojnih sredstev;
- do 10%, če opravljajo strokovno-tehnična, analitična, nadzorna in druga operativna dela;
- do 5%, če opravljajo pomožna tehnična in manipulativna dela.

(2) Odstotek povišanja plače iz prejšnjega odstavka se določi glede na obseg, vrsto in naravo dela v posebnih delovnih razmerah ter odgovornosti.

106.a člen
(delo v izmenah in prerazporeditev delovnega časa)

(1) Dnevna delovna obveznost javnega uslužbenca na področju zaščite in reševanja traja največ 12 ur v zaporednih 24 urah, pri čemer se povprečna dnevna delovna obveznost delavca upošteva kot povprečna delovna obveznost v obdobju, ki ne sme biti daljše od šestih mesecev.

(2) Za delo v izmenah se šteje delo, ki se izmenoma opravlja v dopoldanskem, popoldanskem ali nočnem času. Za delo v izmenah se šteje tudi delo, ki se opravlja v turnusu, ko se delo opravlja po razporedu 12 ur, sledi pa mu 24 ali 48 ur počitka, in delo po posebnem razporedu, ko se delo opravlja dopoldne, popoldne in v nočnem času, vendar ne v enakomernem zaporedju. Če se delo opravlja v izmenah ali turnusu, se mora zagotoviti periodična izmenjava izmen.

(3) Javnemu uslužbencu na področju zaščite in reševanja se v primeru izmenskega dela zagotavlja predpisan dnevni in tedenski počitek v minimalnem trajanju v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev.

(4) Če mora javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja zaradi službenih potreb delati na dan tedenskega počitka, se mu tedenski počitek zagotovi v tekočem ali najkasneje v naslednjem mesecu.

(5) Delo v izmenah se lahko odredi na podlagi odločitve predstojnika tudi zaradi službenih potreb iz četrtega odstavka 105. člena tega zakona kot začasen ukrep, da se zagotovijo nujni pogoji za življenje na prizadetem območju v skladu s tem zakonom oziroma dokler ne preneha potreba po izmenskem delu.

(6) Javnemu uslužbencu na področju zaščite in reševanja, ki opravlja delo v izmenah ali turnusu, pripada nadomestilo stroškov za prehrano v skladu s predpisi, ki veljajo za javne uslužbence, če mu prehrane med delom ni mogoče zagotoviti, pri čemer je nadomestilo stroškov za prehrano za nočno delo višje za 50%.

106.b člen
(preseganje predpisane delovne obveznosti)

Če opravljeno delo javnega uslužbenca na področju zaščite in reševanja presega predpisano mesečno oziroma tedensko delovno obveznost, se razlika šteje kot delo preko polnega delovnega časa, ki lahko traja največ 20 ur na teden oziroma 80 ur na mesec, če ni bilo mogoče delovnega časa razporediti v skladu s tem zakonom.

106.c člen
(dežurstvo in drugi posebni pogoji dela)

(1) Dežurstvo opravlja javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja kot redno ali posebno obliko dela na delovnem mestu ali na drugem vnaprej določenem kraju.

(2) Pripravljenost za delo na domu se ne všteva v število tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Če mora javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja v času pripravljenosti za delo dejansko delati, se te ure vštevajo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti oziroma kot delo, opravljeno preko polnega delovnega časa.

(3) Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja mora na podlagi odločitve predstojnika, ki jo sprejeme samostojno oziroma na zahtevo pristojnega poveljnika Civilne zaščite ali vodje intervencije, nadaljevati z delom, če je med rednim delovnim časom prišlo do naravne ali druge nesreče, pa po izteku rednega delovnega časa izvajanje nalog zaščite,

reševanja in pomoči ni končano. Tako opravljene ure se štejejo kot ure, opravljene preko polnega delovnega časa.

(4) Izraba letnega dopusta se javnemu uslužbencu na področju zaščite in reševanja lahko prekine zaradi službenih potreb v skladu s četrtim odstavkom 105. člena tega zakona. Javni uslužbenec, ki letnega dopusta ni mogel izrabiti zaradi službenih potreb v tekočem koledarskem letu, ga lahko izrabi do 30. junija v naslednjem koledarskem letu.

106.č člen
(delo v manj ugodnih delovnih pogojih)

(1) Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja je dolžan delati v manj ugodnih delovnih pogojih pod vplivom hrupa in vibracij, na kontaminiranem območju, ob prisotnosti aerosolov, plinov, škodljivih kemijskih snovi in drugih nevarnih snovi, če je za izvajanje nalog v takih pogojih usposobljen in ima potrebno osebno varovalno opremo. Če javni uslužbenec nima potrebne osebne varovalne opreme, lahko delo odkloni, mora pa o tem nemudoma obvestiti neposredno nadrejenega.

(2) Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja je dolžan opravljati tudi delo z eksplozivnimi sredstvi in razstrelivi ter nevarnimi snovmi pod pogoji iz prejšnjega odstavka.

(3) Javnemu uslužbencu na področju zaščite in reševanja, ki opravlja operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči ali je razporejen k opravljanju takih nalog v Civilni zaščiti in je med rednim delovnim časom napoten ali pozvan k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči v drug kraj, se v dejansko opravljeno delo šteje tudi čas za prihod na kraj opravljanja nalog zaščite, reševanja in pomoči ter čas za povratek z opravljanja nalog.

(4) Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja ima za opravljanje dela iz tega člena pravico do posebnih dodatkov v skladu s splošnimi predpisi.

(5) Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja, ki mu je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni oziroma pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom priznana invalidnost, se razporedi na drugo delovno mesto v ministrstvu ali v drug državni organ, ki ustreza njegovi preostali delovni zmožnosti, oziroma se mu omogoči poklicna rehabilitacija. Pravico do prerazporeditve na delo v okviru organov lokalne skupnosti oziroma poklicne rehabilitacije ima v skladu s tem členom tudi javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja lokalne skupnosti. Če prerazporeditev ni možna oziroma poklicna rehabilitacija ni smotrna, se njegova razporeditev rešuje s smiselno uporabo predpisov, ki urejajo prerazporejanje pripadnikov Slovenske vojske, ki jim je invalidnost priznana zaradi poškodbe ali poklicne bolezni med vojaško službo.

106.d člen
(dodatni dopust in dodatek na stalnost)

(1) Javnim uslužbencem na področju zaščite in reševanja, ki opravljajo operativno delo potapljačev ali varstva pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi, pripada za ohranjanje telesne psihofizične pripravljenosti poleg rednega letnega tudi dodaten dopust 15 dni. Pogoje in način izrabe dodatnega dopusta določi minister. Dodaten dopust v skladu s tem členom pripada tudi potapljačem in pirotehnikom, ki delajo kot poklicni gasilci.

(2) Javnim uslužbencem na področju zaščite in reševanja, ki opravljajo v skladu s sistemizacijo delovnih mest operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči ali so razporejeni

na opravljanje takih nalog v Civilni zaščiti več kot deset let, pripada za vsako nadaljnje začeto leto dela dodatek za stalnost v višini 0,5% osnovne plače.

106.e člen
(pravna pomoč)

(1) Javni uslužbenec na področju zaščite in reševanja, zoper katerega se uveljavlja odškodninska ali kazenska odgovornost zaradi njegovega ravnanja pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, ima pravico do brezplačne pravne pomoči, ki mu jo zagotovi pristojni državni organ ali organ lokalne skupnosti.

(2) Pravno pomoč iz prejšnjega odstavka zagotovi javnemu uslužbencu pristojni organ, če oceni, da je javni uslužbenec ravnal v skladu s predpisi in merili stroke pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči. Pravico do brezplačne pravne pomoči ima v skladu s tem členom tudi pripadnik Civilne zaščite oziroma državljan, ki mu je priznan status pripadnika Civilne zaščite v skladu s tem zakonom, ter poklicni gasilec.

107. člen
(varnost pri delu)

(1) Pri opravljanju del na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se praviloma uporabljajo splošni predpisi o varnosti delavcev pri delu.

(2) Minister predpiše ukrepe in postopke za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev, pripadnikov Civilne zaščite ter pripadnikov oziroma članov enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij pri delu za dela na področju zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, pri katerih se ne morejo uporabljati splošni predpisi.

108. člen
(stavka)

(1) Javni uslužbenci na področju zaščite in reševanja morajo med stavko zagotoviti:
- neprekinjeno delovanje sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter sistema elektronskih komunikacij;
- neprekinjeno opravljanje operativno-strokovnih nalog za delovanje poveljnikov in štabov Civilne zaščite oziroma drugih organov vodenja zaščite, reševanja in pomoči.

(2) Delavci iz prejšnjega odstavka ne smejo stavkati med naravno ali drugo nesrečo ali če je razglašena povečana nevarnost nastanka naravne ali druge nesreče ter v drugih primerih, določenih v četrtem odstavku 105. člena tega zakona.

(3) V korist stavke ni dovoljeno uporabljati alarmnih znakov ter opreme in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč.

XIII. IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

109. člen
(izobraževanje v šolah)

(1) V osnovnem izobraževanju se posredujejo temeljna znanja o nevarnostih naravnih in drugih nesreč ter o zaščiti pred njimi.

(2) V srednjem in visokem izobraževanju se posredujejo znanja o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu z usmeritvijo izobraževalnega programa.

110. člen
(usposabljanje za osebno in vzajemno zaščito)

Usposabljanje prebivalcev za osebno in vzajemno zaščito ter za izvajanje predpisanih zaščitnih ukrepov organizirajo država in lokalne skupnosti kot neobvezne oblike usposabljanja.

111. člen
(usposabljanje pripadnikov Civilne zaščite)

(1) Usposabljanje pripadnikov Civilne zaščite za opravljanje nalog v Civilni zaščiti obsega uvajalno, temeljno in dopolnilno usposabljanje.

(2) Uvajalno in temeljno usposabljanje pripadnikov Civilne zaščite sme trajati skupno največ 15 dni, dopolnilno usposabljanje pa največ pet dni na leto.

(3)Temeljno usposabljanje pripadnikov Civilne zaščite sme izjemoma trajati več kot je določeno v prejšnjem odstavku, po odločitvi ministra.

(4) Dopolnilno usposabljanje se praviloma organizira in izvaja v dela prostih dneh.

(5) Na usposabljanje se pripadniki Civilne zaščite vpokličejo s pozivom, ki jim mora biti praviloma vročen 30 dni pred začetkom usposabljanja.

112. člen
(odlaganje usposabljanja)

(1) Pripadniku Civilne zaščite se na njegovo prošnjo odloži usposabljanje:
- če je zaradi bolezni ali poškodbe nezmožen obiskovati usposabljanje;
- če je ob pozivu k usposabljanju na šolanju ali če ima med usposabljanjem izpit, kolokvij ali obvezne vaje;
- če neguje člana gospodinjstva, ki je hudo bolan;
- če je po vročitvi poziva nastal smrtni primer v družini ali v gospodinjstvu oziroma zaradi drugih zasebnih razlogov, zaradi katerih bi zašel v težak položaj, če bi odšel na usposabljanje.

(2) Usposabljanje se lahko odloži tudi zaradi neodložljivih službenih potreb in kmetijskih del.

(3) Prošnja za odložitev usposabljanja se mora vložiti v osmih dneh od vročitve poziva oziroma od nastanka razloga za odložitev usposabljanja pri upravnem organu, ki pripadnika vodi v evidenci.

113. člen
(izobraževalni center)

(1) Za izobraževanje in usposabljanje s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje ustanovi Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: izobraževalni center).

(2) Izobraževalni center izvaja določene programe usposabljanja pripadnikov Civilne zaščite, članov enot, služb in drugih operativnih sestav društev ter drugih nevladnih organizacij, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij.

(3) Izobraževalni center lahko preizkuša zaščitno in reševalno opremo, če izpolnjuje predpisane pogoje.

114. člen
(izobraževalni programi)

(1) Izobraževanje in usposabljanje s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami organizirajo ministrstvo in lokalne skupnosti.

(2) Minister predpiše programe uvajalnega, temeljnega in dopolnilnega usposabljanja pripadnikov Civilne zaščite ter v sodelovanju z društvi in drugimi nevladnimi organizacijami, gospodarskimi družbami, zavodi in drugimi organizacijami programe usposabljanja članov enot, služb in drugih operativnih sestav, ki jih organizirajo te organizacije.

(3) S programi iz prejšnjega odstavka se lahko določijo tudi usposabljanja, ki trajajo do največ treh mesecev in pri katerih se udeležencem usposabljanje všteva v pokojninsko dobo v skladu z zakonom ter pripadajo druge pravice, ki jih določi vlada.

(4) Minister lahko določi v programih usposabljanja za posebej zahtevne reševalne naloge, kot so gasilske operativne naloge, pri katerih se uporablja izolirne dihalne aparate, tehnično potapljanje in druge, da je sestavni del programa usposabljanja tudi preverjanje izpolnjevanja psihofizičnih in zdravstvenih pogojev, predpisanih za reševalce, ki te naloge opravljajo. Stroške zdravstvenih pregledov in druge stroške za izvedbo teh programov krije Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, če je organizator in izvajalec teh programov izobraževalni center oziroma se stroški krijejo na način, določen s programom. Minister tudi v drugih programih izobraževanja in usposabljanja, ki jih izvaja izobraževalni center oziroma drugi izvajalci, določi kdo nosi stroške izvedbe programov.

(5) Minister lahko predpiše oziroma da soglasje za izvajanje programov usposabljanja, ki so prevzeti na podlagi obveznosti države na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v mednarodnih organizacijah v skladu z mednarodnimi pogodbami.

(6) Minister določi pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izobraževalne organizacije, ki izvajajo usposabljanje s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

XIV. FINANCIRANJE

115. člen
(viri financiranja)

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami se financira iz:
- proračuna Republike Slovenije;

- proračunov lokalnih skupnosti;
- zavarovalnin;
- prostovoljnih prispevkov;
- mednarodne pomoči;
- sredstev gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij;
- drugih virov.

116. člen
(splošni stroški)

(1) Iz proračuna Republike Slovenije se zagotavljajo sredstva za financiranje upravnih, strokovnih, nadzornih in drugih nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki so v državni pristojnosti.

(2) Lokalne skupnosti zagotavljajo sredstva za financiranje svojih nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami tako kot za druge potrebe javne porabe.

(3) Država in lokalne skupnosti v skladu s svojimi pristojnostmi zagotavljajo finančna sredstva za kritje stroškov neodložljivih nalog zaščite, reševanja in pomoči za zaščito zdravja in življenja ljudi, živali, premoženja in okolja.

(4) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki morajo po tem zakonu organizirati Civilno zaščito in izvajati druge ukrepe ter naloge varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, zagotavljajo sredstva za nadomestila plač za svoje delavce v času njihovega usposabljanja ter sredstva za priprave in druge stroške varstva.

(5) Stroške izvajanja zaščite, reševanja in pomoči ob nesreči, ki jo povzroči neznani povzročitelj, subsidiarno krije lokalna skupnost, na območju katere je nesreča nastala, oziroma država, če gre za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči, ki so v pristojnosti države.

117. člen
(sredstva za odpravljanje škode)

Sredstva za pomoč pri odpravljanju škode in drugih posledic nesreč iz enajste alinee 36. člena tega zakona se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

118. člen
(pokrivanje stroškov)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki je namenoma ali iz velike malomarnosti povzročila ogroženost, zaradi katere so nastali stroški nujnega ukrepanja, oziroma povzročila nesrečo, mora pokriti:
- stroške zaščitnih in reševalnih intervencij;
- stroške sanacije in vzpostavitve v prejšnje stanje;
- stroške odškodnin fizičnim in pravnim osebam.

(2) Če je povzročiteljev ogroženosti oziroma nesreče iz prejšnjega odstavka več in se ne da ugotoviti delež posameznega povzročitelja, krijejo nastale stroške solidarno.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena mora fizična oseba, ki je zaradi malomarnosti, neusposobljenosti ali neustrezne opremljenosti povzročila ogroženost ali

nesrečo oziroma stanje, zaradi katerega so nastali stroški nujnega ukrepanja, povrniti sorazmeren delež stroškov intervencije, ki jih določi vlada.

(4) Vlada določi dejavnosti, pri katerih morajo udeleženci pokriti sorazmeren delež stroškov intervencije ne glede na vzrok in odgovornost za nesrečo in pri katerih morajo biti udeleženci zavarovani za primer nesreče. Sorazmeren delež stroškov intervencije krije zavarovalnica oziroma udeleženci sami, če niso zavarovani.

(5) Sredstva, pridobljena iz naslova vrnitve stroškov nujnega ukrepanja oziroma sorazmernega deleža stroškov intervencij, so namenski prihodki tiste reševalne službe ali sestave, ki je nujno ukrepanje oziroma intervencijo izvršila, in jih lahko uporabi le za svojo dejavnost v skladu s tem zakonom.

XV. KAZENSKE DOLOČBE

119. člen

(1) Z globo od 1.300 do 14.000 eurov se kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, za prekršek:

1. če ne obvesti najbližjega centra za obveščanje, policije ali najbližje gasilske enote o nevarnosti naravne ali druge nesreče takoj, ko jo opazi ali ko zanjo zve kako drugače (4. člen);
1.a če kot delodajalec državljana, ki je sklenil pogodbo o službi v Civilni zaščiti, ne vzame nazaj na delo po izteku pogodbe o službi v Civilni zaščiti oziroma prenehanju opravljanja nalog zaščite, reševanja in pomoči, h katerim je bil državljan pozvan ali napoten (tretji odstavek 19.a člena);
1.b če kot delodajalec ne opraviči ali omogoči odsotnosti z dela pripadniku Civilne zaščite oziroma državljanu, ki prostovoljno opravlja naloge zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom, ki je bil pozvan k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči med delom preko tehničnih sredstev, s sireno za javno alarmiranje ali pisnim pozivom (prvi in drugi odstavek 23.a člena);
1.c če kot delodajalec ne opraviči ali omogoči odsotnosti z dela pripadniku Civilne zaščite oziroma državljanu, ki prostovoljno opravlja naloge zaščite, reševanja in pomoči v skladu s tem zakonom, zaradi vaj ali usposabljanja, na katere je bil pisno pozvan (tretji odstavek 23.a člena);
1.č če kot delodajalec pripadnika Civilne zaščite oziroma državljana, ki v skladu s tem zakonom prostovoljno sodeluje pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, odpusti, razporedi na drugo delovno mesto ali kako drugače oškoduje pri opravljanju teh nalog (četrti odstavek 27. člena);
2. če ne izvršuje ali se kako drugače izmika izvrševanju materialne dolžnosti (25. člen);
3. če v 15 dneh ne sporoči upravnemu organu spremembe podatkov iz 32. člena (35. člen);
4. če ne zagotovi pogojev ali možnosti za izvajanje osebne in vzajemne zaščite delavcev ali če ne izvaja predpisanih zaščitnih ukrepov (prvi odstavek 38. člena);
5. če v delovnem procesu uporablja, proizvaja, prevaža ali skladišči nevarne snovi, nafto in njene derivate ter energetske pline ali če opravlja dejavnost ali upravlja s sredstvi za delo, ki predstavljajo nevarnost za nastanek nesreče in ne izdela ocene ogroženosti ali načrta zaščite in reševanja (drugi odstavek 38. člena);
6. če glede na obseg in stopnjo ogroženosti na lastne stroške ne vzpostavi ali vzdržuje pripravljenosti za ukrepanje ali če ne organizira potrebnih sil za reševanje in pomoč ali če ne zagotovi obveščanja in alarmiranja delavcev ali okoliškega prebivalstva o nevarnostih ali če ne sofinancira sorazmernega dela priprav sosednjih gospodarskih družb, zavodov, drugih organizacij ali lokalne skupnosti, ki izhajajo iz ogroženosti, ki jo povzročajo (tretji odstavek 38. člena);

6.a če ne izdela načrtov zaščite in reševanja oziroma ne načrtuje izvedbe zaščitnih ukrepov ter določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči v primeru naravne in druge nesreče (četrti odstavek 38. člena);
7. če kot lastnik ali uporabnik stanovanjske ali druge stavbe ne izvaja predpisanih zaščitnih ukrepov ali ne zagotovi potrebnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč (prvi odstavek 39. člena) ali če ne izvaja predpisanih zaščitnih ukrepov za varstvo kulturne dediščine (drugi odstavek 39. člena);
8. če kot lastnik ali uporabnik stanovanjske ali druge stavbe ne omogoči delovanja pristojnega poverjenika za Civilno zaščito ali mu ne da podatkov o stanovanjski ali drugi stavbi ali zbirnih podatkov o stanovalcih in drugih uporabnikih te stavbe (tretji odstavek 39. člena);
9. če ne izdela na podlagi odločitve župana načrtov zaščite in reševanja (tretji odstavek 46. člena);
9.a če načrti zaščite in reševanja niso izdelani v skladu s predpisi (četrti odstavek 46. člena);
10. če kot lastnik ali uporabnik objektov ali naprav, ki so namenjene javni oskrbi z vodo, proizvodnji, prometu ali skladiščenju živil, zdravil ali živinske krme, javni zdravstveni službi ali varstvu ali izobraževanju otrok, ne zagotovi zaščitnih sredstev ali ne izvaja predpisanih ukrepov za radiološko, kemijsko ali biološko zaščito (drugi odstavek 63. člena);
11. če kot lastnik ali uporabnik zaklonišča, ne vzdržuje zaklonišča v takšnem stanju, ki ustreza njegovi namembnosti ali če ob nevarnosti ne omogoča dostopa ali uporabe zaklonišča tistim osebam, katerim je zaklonišče namenjeno (67. člen);
12. če kot investitor ne poskrbi za gradnjo zaklonišča v skladu s tretjim in četrtim odstavkom 64. člena (prvi odstavek 68. člena);
13. če ne določi svoje organiziranosti za opravljanje nalog, ali če ne skrbi za strokovno usposabljanje svojih delavcev ali ne izvaja drugih priprav za delovanje ob naravnih in drugih nesrečah (drugi odstavek 75. člena);
13.a če prepreči izvedbo ukrepov ali ne ravna v skladu z ukrepi, ki jih med vodenjem zaščite in reševanja odredi poveljnik Civilne zaščite ali vodja intervencije (prvi, tretji in četrti odstavek 85. člena);
14. če reproducira ali neupravičeno uporablja oznake in uniforme Civilne zaščite Republike Slovenije ali reproducira in v prometu uporablja vozila, ki so po grafični podobi enaka vozilom in drugim prevoznim sredstvom Civilne zaščite (drugi odstavek 89. člena).

(2) Z globo najmanj 600 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

119.a člen

Z globo od 1.300 do 14.000 eurov se kaznuje za prekršek gospodarska družba, zavod ali druga organizacija, ki opravlja dejavnosti iz drugega odstavka 38. člena tega zakona, če ne zgradi, vzdržuje in zagotavlja delovanja alarmnih naprav, ki omogočajo alarmiranje okoliškega prebivalstva, ali jih ne vključi v sistem javnega alarmiranja (četrti odstavek 56. člena).

120. člen

Z globo najmanj 1.000 eurov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba državnega organa ali organa lokalne skupnosti:
1. če pristojni občinski organ ne izdela ocen ogroženosti za območje občine (tretji odstavek 44. člena);

2. če pristojni občinski organ ne izdela občinskih načrtov zaščite in reševanja (drugi odstavek 46. člena);
2.a če pristojni občinski organ ne izdela načrtov zaščite in reševanja v skladu s predpisi (četrti odstavek 46. člena);
3. če stori dejanje iz 1.a, 1.b, 1.c, 1.č, 7., 8., 10., 11., 12., 13. in 13.a točke prvega odstavka 119. člena tega zakona.

121. člen

(1) Z globo najmanj 500 eurov se kaznuje za prekršek posameznik:
1. če ne izvršuje ali se neupravičeno izmika dolžnosti sodelovanja v Civilni zaščiti (17. člen);
2. če se kot pripadnik Civilne zaščite ne usposablja za opravljanje nalog v skladu s predpisi (22. člen);
3. če ne uresničuje materialne dolžnosti z dajanjem v uporabo Civilni zaščiti vozil, strojev, opreme, in drugih materialnih sredstev, zemljišč, objektov, naprav, energetskih virov, potrebnih za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah (prvi odstavek 25. člena);
4. **(prenehala veljati)**
5. če se na podlagi poziva pristojnega organa brez upravičenega razloga ne zglasi na določenem kraju ali ob določenem času ali ne preda materialnega sredstva (prvi odstavek 26. člena);
6. če kot lastnik ali uporabnik stanovanjske hiše na podlagi odredbe župana noče začasno sprejeti na stanovanje evakuiranih in ogroženih oseb (drugi odstavek 62. člena);
7. če stori dejanje iz 1., 3., 7., 8., 11., 12. in 15. točke prvega odstavka 119. člena tega zakona.

(2) Z globo od 1.000 do 3.000 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki prepreči izvedbo ukrepov ali se ne ravna v skladu z ukrepi, ki jih med vodenjem zaščite in reševanja odredi poveljnik Civilne zaščite ali vodja intervencije (prvi, tretji in četrti odstavek 85. člena).

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»XVI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

122. člen
(Svet za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami)

Svet za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami prevzame tudi naloge, ki jih v skladu z zakonom o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 71/93) opravlja Svet za varstvo pred požarom.

123. člen
(Inšpektorat)

Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred požarom z dnem uveljavitve tega zakona prevzame tudi naloge, ki jih ta zakon določa za inšpekcijo na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in nadaljuje z delom kot Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

124. člen
(olajšave pri nakupu opreme)

Do sprejema carinskega in drugih zakonov se za plačevanje carin in drugih dajatev od zaščitne in reševalne opreme, objektov in opreme za izobraževanje in usposabljanje na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, objektov in opreme sistema zvez, informacijskega sistema ter rezerv sredstev pomoči varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami uporabljajo predpisi, ki so veljali ob uveljavitvi tega zakona.

125. člen
(dodatno zavarovanje in zavarovalna doba s povečanjem)

Do sprejema predpisov o dodatnem zavarovanju oziroma predpisov, ki bodo enotno uredili štetje zavarovalne dobe s povečanjem, se uporabljajo za delavce, ki poklicno delajo na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, predpisi, ki so veljali na dan uveljavitve tega zakona.

126. člen
(uskladitev predpisov in priprav)

(1) Organi, določeni s tem zakonom, so dolžni uskladiti oziroma izdati izvršilne predpise v roku enega leta po njegovi uveljavitvi.

(2) Organizacijo in priprave za zaščito, reševanje in pomoč je treba uskladiti s tem zakonom v roku dveh let po njegovi uveljavitvi.

127. člen
(oblikovanje sredstev za odpravljanje škode)

(1) Sredstva za pomoč pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč v skladu s 117. členom tega zakona se zagotovijo s proračunom Republike Slovenije od 1. 1. 1995 dalje.

(2) Z 31. 12. 1994 preneha veljati zakon o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč (Uradni list SRS, št. 3/75, 8/78, 33/80 in 16/84).

(3) Obveznosti, prevzete v breme sredstev solidarnosti z zakonom o zagotavljanju dela sredstev, potrebnih za postopno zapiranje Rudnika svinca in cinka v Mežici (Uradni list SRS, št. 5/88) in zakona o preprečevanju posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija (Uradni list SRS, št. 37/87) ter zakona o najetju posojila za odpravljanje posledic poplav v osrednji Sloveniji v letu 1990 (Uradni list RS, št. 26/91), se od 1. 1. 1995 dalje zagotavljajo s proračunom Republike Slovenije.

128. člen
(veljavnost zakona)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati določbe zakona o obrambi in zaščiti (Uradni list RS, št. 15/91), ki urejajo sistem zaščite in reševanja in sicer:
- določbe 3. člena, 9. do 12. člena, 83. do 125. člena, 137. člena, 4. točke in 13. do 18. točke prvega odstavka 142. člena in 149. do 150. člena prenehajo veljati v celoti;
- določbe 5. do 7. člena, 13. do 20. člena, drugega odstavka 22. člena, 24. in 25. člena, 27. člena, 31. in 32. člena, 36. do 38. člena, 76. člena, 128. do 131. člena, 1. točke prvega odstavka 143. člena ter 1. do 3. točke in 7. do 9. točke prvega odstavka 146. člena prenehajo veljati, kolikor se nanašajo na sistem zaščite in reševanja.

(2) Določbi 136. in 141 člena zakona o obrambi in zaščiti, v delu, ki urejata zaščito in reševanje, prenehata veljati z dnem uveljavitve predpisov iz 124. in 125. člena tega zakona.

129. člen
(veljavnost zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o materialni dolžnosti – ZMatD (Uradni list RS, št. 87/01) vsebuje naslednjo končno določbo:

»33. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o varstvu okolja – ZVO-1 (Uradni list RS, št. 41/04) vsebuje naslednjo končno določbo:

»199. člen
(začetek veljavnosti zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami – ZVNDN-A (Uradni list RS, št. 28/06) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

57. člen
(vzdrževanje zaklonišč)

(1) Zaklonišča, ki so bila zgrajena pred uveljavitvijo tega zakona, se razvrstijo v zaklonišča za zaklanjanje prebivalstva do 24 ur in morajo imeti najmanj predpisana zapiralna sredstva, filtroventilacijske naprave ter elektroinštalacije za njihov pogon in osvetljevanje prostorov. Tehnično kontrolo teh zaklonišč opravljajo pooblaščene organizacije na vsakih deset let.

(2) Minister predpiše potrebne tehnične pogoje za zapiralna sredstva, filtroventilacijske naprave ter elektroinštalacije iz prejšnjega odstavka ter za vzdrževanje zaklonišč.

58. člen
(prevzem alarmnega sistema)

(1) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje postopoma, vendar najkasneje v petih letih po uveljavitvi tega zakona, prevzame od občin upravljanje in vzdrževanje ter zagotavlja delovanje vseh siren, potrebnih za delovanje enotnega javnega sistema alarmiranja. Prevzem siren po tem členu ne obsega siren oziroma alarmnih naprav, ki so jih dolžne zgraditi, vzdrževati, vključiti v javni sistem alarmiranja in zagotoviti njihovo delovanje gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije iz 38. člena tega zakona.

(2) Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje izvrši prevzem siren iz prejšnjega odstavka na podlagi letnih načrtov in brezplačno. Stroške za vzdrževanje in delovanje siren prevzame uprava od dneva prevzema sirene dalje.

(3) Pri prevzemu posamezne sirene v skladu s tem členom se upošteva tudi njena morebitna uporaba za aktiviranje sirene za aktiviranje gasilcev in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč v skladu s predpisi o opazovanju, obveščanju in alarmiranju.

59. člen
(uskladitev predpisov in priprav)

(1) Izvršilni predpisi morajo biti s tem zakonom usklajeni v roku dveh let po uveljavitvi tega zakona.

(2) Do uskladitve oziroma izdaje novih izvršilnih predpisov iz prejšnjega odstavka se uporabljajo predpisi, ki so veljali na dan uveljavitve tega zakona.

(3) Organizacijske in druge priprave za zaščito, reševanje in pomoč je treba uskladiti s tem zakonom v treh letih po uveljavitvi tega zakona, razen prevzema siren za javno alarmiranje iz prejšnjega člena.

60. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami – ZVNDN-B (Uradni list RS, št. 97/10) vsebuje naslednje prehodne in končno določbo:

»PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

15. člen

Uredbo o nadomestilu plače in povračilih stroškov med opravljanjem nalog zaščite, reševanja in pomoči (Uradni list RS, št. 48/99 in 113/07) je treba uskladiti s tem zakonom v treh mesecih po njegovi uveljavitvi.

16. člen

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje zavaruje operativne prostovoljne gasilce in druge reševalce, ki jih je mogoče na podlagi državnih in regijskih načrtov zaščite in reševanja napotiti z manj ogroženih območij na območje, ki ga je prizadela nesreča ter prevzame stroške zdravstvenih pregledov pri izvajanju programov usposabljanja za posebej zahtevne reševalne naloge v skladu z 10. členom tega zakona, s 1. januarjem 2011.

17. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o nevladnih organizacijah – ZNOrg (Uradni list RS, št. 21/18) vsebuje naslednjo končno določbo:

»39. člen
(uveljavitev zakona)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Določbe 28. člena tega zakona se začnejo uporabljati 1. januarja 2019.«.